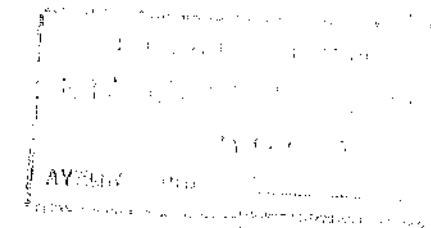

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΤΟΣ Γ'. — ΤΟΜΟΣ Γ'.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Α. ΚΟΚΚΑΡΑΚΗ ΚΑΙ Ν. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ
ΚΑΤΩΣ ΤΟΥ ΔΗΜΑΡΧΕΙΟΥ

1890

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

Έσωτερικὸν δρ. 10. Έξωτερικὸν φρ. χρυσά 10.
Πᾶς συνδρομητὴς θεωρεῖται καὶ μέλος ἄρχον.

ΤΙΜΗ ΣΩΜΑΤΩΝ Α' ΚΑΙ Β' ΕΤΟΥΣ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗ

Διὰ τοὺς συνδρομητὰς

Σώμα α'. Έτος δρ. ἢ φρ. 5. Σώμα β'. Έτος δρ. ἢ φρ. 7
Διὰ τοὺς μὴ συνδρομητὰς ἀπὸ δρ. 10.

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται εἰς τὸ κατάστημα τοῦ
Συλλόγου ἐν ἀποκρίᾳ Πλάκας παρὰ τῇ Δημοτικῇ Σχο-
λῇ, ὁδὸς Φλέσσα, ἀριθ. 5, καὶ εἰς τὴν βιβλιοπωλεῖαν
«Αἰετὶ Κωνσταντινίδου».

ΠΑΣΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΥΛΛΟΓΟΝ ΕΠΙΓΡΑΦΕΤΑΙ

Σύλλογον «Αναπλάσεως» Ἀθῆναις.
Collège «Anaplas-is» Athènes.

Πᾶσα δωρεὰ πρὸς τὸν Σύλλογον ἢ πρὸς τὸ ταμεῖον
τοῦ «Αποστόλου Παύλου» ἢ πᾶσα συνδρομὴ πρὸς τὸ
περιοδικὸν πέμπεται πρὸς τὸν πρόεδρον τῆς «Ανα-
πλάσεως» Μητροπολίτην Ἀθηνῶν κ. Γερμανίδην ἢ πρὸς
τὸν ταμίαν τοῦ Συλλόγου κ. Γεώργιον Δ. Ματθόπου-
λον ἑμπορον.

Τὰ πεμπόμενα χειρόγραφα δημοσιονόμενα καὶ μὴ
δὲν ἐπιστρέφονται.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 15 ΙΟΥΝΙΟΥ 1890.

Ο ΕΙΣ ΤΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΝ

Ἡ μία ὁδὸς ἢ ἔργονα εἰς τὴν ἠθικοποιήσιν τῶν
λαῶν. — Ζήκων Ἰώση μελέτη περὶ ρεοπλαστικῶν παν-
θεϊσμοῦ καὶ χριστιανικοῦ θεϊσμοῦ (συνέχεια). — Τὸ θεμέ-
λιον τῆς ἑκκλησίας ὑπὸ Ἱεροῦ Μητροπολίτου. — Περὶ
θηρησκευτικῆς διαπλάσεως τῆς τῶν παιδῶν καρδίας, διὰ
τοῦ κυριωτάτου μέσου πρὸς θεωρεῖσθαι τῆς παρ' ἡμῖν
παρατηρουμένης ἠθικῆς καχεξίας ὑπὸ Ἀριστ. Κ. Σπο-
θάκη. — Πίστις καὶ ἀπιστία, ὑπὸ Δ. Μαρίνου. —
Θρησκευτικὴ διαμόρφωσις τῆς νέας γενεᾶς. Δοκίμιον ἐπὶ
τῇ σκοπῇ τούτῳ, ὑπὸ Εὐδ. Καρανέλου. — Ἀρτίον
ἀποκλινοῦν καὶ ἐπιστρέφον εἰς τὴν πόλιν του,
ὁμιλοῦντα Γεωργ. Σ. Μικροῦ. — Ἀνελυσιὰν πρὸς γραμμα-
τῶν μαθημάτων τοῦ κλήρου Δημοτικοῦ σχολείου τῶν
ἀρρένων κατὰ τὰς ἐκπαιδευτικὰς νομοσχέδια. — Οἱ κ.κ.
Τυπάλδος, Καραπάνος, Παναγιωτόπουλος καὶ Τζέ-
νες διαφερόμενοι περὶ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἑκκλησίας. —
Θρησκευτικὴ κίνησις. — Δωρεὰ εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ
«Αποστόλου Παύλου».

Η ΜΙΑ ΟΔΟΣ

Η ΑΓΟΥΣΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΗΘΙΚΟΠΟΙΗΣΙΝ ΤΩΝ ΛΑΩΝ

«Μὴ ἀπατώμεθα ἡ Μία εἶνε ἡ ὁδὸς ἢ ἔργονα
εἰς τὴν ἠθικοποιήσιν τῶν λαῶν, ὁ χριστιανι-
σμός ἐξυπηρετούμενος ὑπὸ κλήρου πεφωτισμέ-
νου, ἐναρέτου, κατέχοντος ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἐν-
τιμον καὶ αξιοπρεπὴ θέσιν καὶ ἀρισταμένον
ἀπὸ πάσης πολιτικῆς ἐνεργείας».

Ἰδοὺ ἀσφαλὲς φάρμακον πρὸς περιστολὴν
τῆς παρ' ἡμῖν ἐγκληματικότητος.

Τὸ φάρμακον τοῦτο εἶνε δεδοκιμασμένον
καὶ εἶνε ἐκ τῶν προτέρων ἐγνωσμένα τὰ ἀπο-
τελέσματα αὐτοῦ.

«Βεβαιώθη ὅτι ἡ τιμωρία θὰ παρακολουθήσῃ
τὸ ἐγκλημα, ἐξημέρωσις δὲ τῶν ἡθῶν καὶ ἔξω
τοῦ λαοῦ διὰ τῆς θρησκευτικῆς ἠθικῆς, εἶνε τὰ
μέσα, δι' ὧν καὶ ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν Ἀμερικῇ

προέχθη ὁ πολιτισμός, καὶ δι' ὧν προστατεύε-
ται μὲν ἡ δημοσία τάξις, διὰ τῆς ἐνισχύσεως
τοῦ κράτους τοῦ πολιτικικοῦ νόμου, διαπλά-
τεται δὲ τὸ ἠθικὸν τοῦ ἀνθρώπου συνείσθημα
καὶ περιστέλλονται αἱ ὁρμαὶ τῶν παιδῶν καὶ
τῶν κτηνοδῶν ὀρέξεων».

Τὰ ἀνωτέρω περὶ τῆς μιᾶς ὁδοῦ τῆς ἐργου-
εἰς τὴν ἠθικοποιήσιν τῶν λαῶν περιέχοντα
ἐν ἑνὶ τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ. Ταῦτα
γράφει ἀνὴρ, ὅστις ἐν τοιούτοις ζητήμασιν ἐκτῆ-
σας, πᾶν δικαίως, κῶρος εὐφραταίον, ἀνὴρ
πολυμαθὴς, ἐνὸς τὴν θεωρίαν μετὰ τῆς πράξεως,
ἀνὴρ εὐγενὴς αἰσθητικῶν, ἐγνωσμένης φιλο-
καρδίας, τὸν ὅποιον σέβονται καὶ οἱ ἀνταγί-
στοι εἰς τὰς ἰδέας αὐτοῦ, τοῦ ὁποῦν τὸ διανοη-
τικὸν δὲν σκοτίζει οὐδὲ νεφύδιον προσω-
πικῶν ἀντιπαθειῶν ἢ προλήψεων ἢ φανατι-
σμοῦ, ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ ὁποῦν ἀνεδεί-
χθη μία ναυτικὴ ἀσφαλιστικὴ ἐταιρεία, ὥς ὁ
Μοχάγγελος, ναυαγίσσας μετὰ τὸν ἀποχώρη-
σιν αὐτοῦ, εἰς τὸν ὅποιον ἀφείλεται ἡ σὺντα-
ξις συγγράμματος, οἷον ἡ «Θρησκεία καὶ
Ἐπιστήμη», τοῦ ὁποῦν ἡ συνεργασία συνε-
τέλεσε τόσον εἰς τὴν ἐξύψωσιν Συλλόγου, οἷος
ὁ τῆς «Αναπλάσεως», εἰς τοῦ ὁποῦν τὴν
πρωτοβουλίαν ἀφείλεται ἡ ἰδρυτικὴ ταμεῖον μετὰ
τόσον ἐνεργητικοῦ σκοποῦ, οἷον τὸ τοῦ «Με-
σιόλου Παύλου», τοῦ ὁποῦν τὰ ἰταλιστὰ συγ-
γράμματα χεῖρουνσι τόσην παρὰ τοῖς ἐπιστή-
μοσιν ἐν Ἑλλάδι φήμην, τοῦ ὁποῦν τὰ διὰ
τῆς «Αναπλάσεως» δημοσιεύματα ἔκρημα ἀνα-
γνώσκονται ἀπείστως εἰς τὴν Ρωσσίαν μετα-
φραζόμενα φρασιστί, τὸν ὅποιον δικαίως ἐτε-
μην ἡ Θεολογικὴ τοῦ Πανεπιστημίου ἡμῶν
σχολὴ ἀναγορεύσας ἐπίτιμον διδάκτορα, τὸν

ὁποῖον δικαίως ἐτίμησεν ἡ ἰδιαιτέρα πατρὶς αὐτοῦ, ἡ Κεφαλληνία, ἐκλέξασα αὐθαρηγῆτος βουλευτὴν αὐτῆς, τὸν ὁποῖον ἀξίως ἐτίμησεν ἡ Α.Μ. ὁ βασιλεὺς προτρέψας νὰ δεχθῇ τὸ ἵκοντο γαίον τῆς παιδείας, ὁ ὅποιος συνειδὼς πόσον ἀμφελιμώτερος γίνεται εἰς τὸ ἔθνος τοῦ διὰ τῆς συγγραφικῆς ἐνεργείας τοῦ ἀπεποιήθη νὰ δεχθῇ τὰ αὐθαρηγῆτος παρεχόμενα αὐτῷ ἀξιώματα. Τοιοῦτος ἀνὴρ, οἷός ὁ κ. Ι. Σκαλτσούνης, γράφει τὰ ἀνωτέρω, προκειμένου περὶ τοῦ μόνου σπουδαιωτάτου τῶν ἑθνικῶν ζητημάτων, περὶ τῆς θεωρίας τῆς ἠθικῆς παιδείας κοινωνίας ἡμῶν. Ὅταν δὲ ἀνὴρ τοιοῦτον κύρους ὀμιλῇ, οἱ λόγοι αὐτοῦ δὲν πρέπει νὰ λέγονται ἱπαξ καὶ νὰ λησμονῶνται, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐπαναλαμβάνονται διὰ τῶν βροντοφώνων σαλπύγγων τοῦ τύπου, πρέπει νὰ γίνῃται συζήτηση ἐπ' αὐτῶν, πρέπει νὰ τίθενται ὑψηλά, ὥπως αἱ ἀκτῖνες αὐτῶν διαφωτίζωσι τὴν ἑθνικὴν ἐνέργειαν, πρέπει νὰ πραγματοποιῶνται ἐπ' ὠφελείας τῆς πατρίδος.

Ἐπαναλαμβάνομεν πάλιν τοὺς λόγους σου, ὦ ἀγαθὲ συνεργάτα, τοῦ ὁποῖου τὰ διὰ τῆς «Ἀναπλάσεως» ἔργα ἤρξαντο νὰ ἡλεκτρίζωσι τὴν ἀνωτατὴν κοινωνίαν τῶν Ἀθηνῶν, καὶ ἐπικαλούμεθα τὴν εἰς αὐτοὺς προσοχὴν τῶν ἡμετέρων, τῶν ἐχόντων καὶ τὸ κυθῆκον καὶ τὴν δύναμιν νὰ θέσωσιν εἰς ἐνέργειαν τὸ προτεινόμενον φάρμακον.

Πρόδοχος παρακαλοῦμεν εἰς τοὺς βαρυσημάντους τοῦ σοφοῦ ἀνδρὸς λόγους, Ὁψηλότατε Διάδοχε τοῦ Ἑλληνικοῦ θρόνου, τὸν ὁποῖον χαίρομεν ἤδη ὡς ἀντιβασιλέα, καὶ ἐκ τῆς πρώτης ὀρθοδόξου βασιλείας, τοῦ ὁποῖου τόσας χρυσᾶς ἐλπίδας τρέφει ὁ πανταχοῦ Ἑλληνισμός.

Ἐπικαλούμεθα καὶ τὴν ἡμετέραν προσοχὴν, ὦ Πατριάρχαι καὶ Μητροπολίται, ὑψηλοὶ ἰθύντορες τῶν πανταχοῦ Ἑλληνικῶν Ἐκκλησιῶν.

Καὶ ὑμεῖς, ὦ πρωθυπουργὲ καὶ ὦ ἀρχηγὲ τῆς ἀντιπολιτεύσεως μετὰ τῶν συναδέλφων ὑμῶν, ἀνακύψατε ὀλίγον ἐκ τοῦ ἐκλογικοῦ σάβλου καὶ στρέφατε μικρὸν τὴν προσοχὴν ὑμῶν καὶ ἐννοήσατε, παρακαλοῦμεν, ἐπ' ἀγαθῷ ὑμῶν καὶ τῆς ὅλης πατρίδος, ἐννοήσατε τὴν βαθεῖαν ἀλήθειαν τῶν λόγων τούτων.

«Μὴ πλανώμεθα, λέγει ὁ ἀνὴρ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς θρησκείας, τῶν λόγων καὶ τῶν ἔργων, τῆς θεωρίας καὶ τῆς πράξης, μὴ πλανώμεθα! Μία εἶνε ἡ ὁδὸς ἡ ἡγουσά εἰς τὴν ἠθικοποίησιν τῶν λαῶν, ὁ χριστιανισμός· ἐξηρηρετούμενος ὑπὸ κλήρου πεφωτισμένον. ἐναρτέον, κατέχοντος ἐν τῇ κοινότητι ἐντιμον καὶ ἀξιόπρεπὴ θῆσειν καὶ ἀφισταμένον ἀπὸ πάσης πολιτικῆς ἐνεργείας».

«Οἱ κυβερνῶντες τὴν πολιτείαν, προσθέτει,

εἶνε βεβαίως ὑπεύθυνοι καὶ διὰ τὴν ἐν Ἑλλάδι δεσπόουσαν ἀτιμωρησίαν καὶ διὰ τὴν ἀνῆκουστον πληθύν τῶν καταργούντων τὰς πονηρὰς διαταγμάτων, ἕκαστον τῶν ὁποίων εἶνε ἔκτασμα καὶ παρόρμησις πρὸς διάπραξιν νέων ἐκκλησιαστικῶν πράξεων· εἶνε ὡσαύτως ὑπεύθυνοι διὰ τὴν ἀθλιότητα, εἰς ἣν ὁ κλήρος διακείται, διαπερνῶντες μὲν 100 ἑκατομμύρια, μὴ καταβάλλοντες δ' ἐλάχιστον ἐξ αὐτῶν μέρος πρὸς διαμόρφωσιν καὶ ἀξιοπρεπῆ τοῦ κλήρου διαιτήρησιν».

Ἀλλὰ ὅτεν πρέπει νὰ μεριωμεθῇ μέρος τοῦ κυβερνῶντος, οἵτινες συνήθως τότε προβαίνουν εἰς μέτρον τιμῆς πραγμάτων, ὅταν ἰδῶσιν ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ αὐτοῦ εἶνε τῆς κοινῆς γνώμης ἀπαιτήσις· ἰδοὺ τί λέγει καὶ πρὸς πάντα ἐξ ἡμῶν τῶν ἰδιωτῶν ὁ σοφὸς καὶ φιλόπατρις ἀνὴρ.

«Ἀλλ' ἡ ἐπιβαρύνουσα τοὺς κυβερνῶντας εὐθύνη οὐδὲν ὀλίγον, λέγει, δικαιολογεῖ τὴν ἀδράκειαν καὶ ἀδιαφορίαν πάντων ἡμῶν περὶ τῆς ἠθικῆς τῆς νεότητος καὶ τοῦ λαοῦ μορφώσεως, ἐφ' ὅσον τοῦλάχιστον ἀνυμνῶμεν νὰ συντείνωμεν καὶ ἐφ' ὅσον ἀνυμνῶμεν ν' ἀπατιφώμεν ἀπὸ τοῦ κυβερνῶντος νὰ ἐπιληφθῶσι καὶ λύσῃσι πρὸ πάντος ἄλλου ζητήματος τὸ τοῦ κλήρου καὶ τῆς Ἐκκλησίας».

Ποῦ πρέπει λοιπὸν νὰ στρέψωμεν πάντες τὴν προσοχὴν ἡμῶν, καὶ βασιλεῖς καὶ πρωθυπουργοὶ καὶ πολιτευταὶ καὶ ἱερεῖς καὶ πολῖται;

Πρέπει νὰ στρέψωμεν τὴν προσοχὴν καὶ νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι σχεδὸν παντελῶς στερημένοι καὶ ἡ ροὺ πεφωτισμένοι, καὶ ἡ ροὺ ἐναρτέον, καὶ ἡ ροὺ κατέχοντες ἐντιμον καὶ ἀξιόπρεπὴ θῆσειν, καὶ ἡ ροὺ ἀφισταμένον ἀπὸ πάσης πολιτικῆς ἐνεργείας.

Πρέπει πάντες νὰ κατανοήσωμεν ὅτι ὁ χριστιανισμὸς διὰ τοιοῦτον κλήρον ὁρῶν εἶναι ἡ μόνη ὁδὸς ἡ ἡγουσά εἰς τὴν ἠθικοποίησιν τῶν λαῶν.

Καὶ πρέπει νὰ ἐνεργήσωμεν πᾶσι δυνάμει ἵνα δημιουργήσωμεν τοιοῦτον κλήρον.

Ἰδοὺ τὸ πολιτικὸν καὶ κοινωνικὸν καὶ ἑθνικὸν ζήτημα, ἡ λύσις τοῦ ὁποῖου ἐνδιαφέρει εἰς πάντας μᾶλλον ἢ τὸ ἀποπολιτικόν, μᾶλλον ἢ τὸ τῶν διαπύλων, μᾶλλον ἢ τὸ τῶν ὑδιάνων τῆς Στυμφαλίδος.

Πρέπει νὰ δημιουργήσωμεν κλήρον, ὁ ὁποῖος νὰ δύναται νὰ διοχετεύσῃ τὰ ὕδατα τοῦ Ἑσπερίου εἰς τίς ξηρὰς ἡμῶν καρδίας, εἰς τίς ὁποίας ἐμαρτύρη καὶ δὲν ἔχῃ πλῆθος ἢ ἐνὶ φρεσὶ τῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ καθήκοντος.

Πρέπει νὰ δημιουργήσωμεν κλήρον, ὁ ὁποῖος νὰ δύναται, ὡς ἄλλος Ἡρακλῆς, νὰ ἀποκτείνῃ τὰ ὄφρα τῶν τερατοδῶν ἐκκλησιαστικῶν, τὰ

ὁποῖα, ὡς ἄλλα ὄφρα τῆς Στυμφαλίδος, κατασπαράσσουσι τὰ σπλάγχνα τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας.

Πρέπει νὰ δημιουργήσωμεν κλήρον, ὁ ὁποῖος νὰ δύναται νὰ διαδώσῃ τὰ φῶτα τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ τῆς ἐπιστήμης, τὰ φῶτα τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ὀρθοδοξίας ἐνὲ πᾶσαν τὴν Ἀνατολήν, τὴν ὁποίαν ἐκμεταλλεύονται, ἡμῶν ἀπαθὲς θεωμένων, δυτικῶν καὶ διαμαρτυρομένων προπαγάνδαι.

Τοιαύτη ἐνέργεια ἐκτὸς τῶν ἄλλων αὐτῆς καλὴν εἶνε καὶ τὸ μόνον φάρμακον πρὸς περικοπὴν τῆς παρ' ἡμῶν ἐκκλησιαστικότητος.

Ἐμπρὸς λοιπὸν! Ἐπὶ τὸ ἔργον.

ΖΗΚΟΥΡΩΣΗ ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙ ΝΕΟΠΛΑΤΩΝΙΚΟΥ ΠΑΝΘΕΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥ ΘΕΙΣΜΟΥ (Συνέχεια ὅρα προηγ. ἀριθ. 51)

Κατὰ τὸν Πλωτῖνον ὡς ὁ νοῦς εἶνε τὸ πρῶτον, ὅπερ ἀπορρέει ἐκ τοῦ Ἑνὸς, τοῦ Θεοῦ, οὕτω ἐκ τοῦ νοῦ ἀπορρέει ἡ ψυχὴ, καὶ ὅν τῶν ὁ νοῦς ἐκ τοῦ Ἑνὸς, «δὲ ἐκλήσιν πάλιν ἐκχύσεως ἢ ἀκτινοβολίας» (περὶ ἀλέξ. σχολ. σ. 538). Ἡ μία ψυχὴ μερίζεται εἰς πολλὰς ψυχὰς, «τῶν σωμάτων τῷ ἴδιῳ μερισμῷ οὐ δυναμένον αὐτὴν διέξασθαι ἀμερίστως» (Ἐννεαδ. σ', α, περὶ ἀλέξ. σχολ. 538). Ἡ ψυχὴ ὅμως ἐν τῷ μερισμῷ αὐτῆς εἰς πολλὰς ψυχὰς ἐνέξεται, ἀλλ' οὐχὶ ἀπολύτως. Ἡ ἐνότης τῆς ἐπ' ἀκτῖνον μεριζομένης ψυχῆς εἶναι ὡς ἡ τῶν φωτεινῶν ἀκτῖνων, αἵτινες συνοῦσαι ἐν τῇ ἀκτινοβολίᾳ ἐστὶν χωρίζονται καὶ διίστανται ἀπ' ἀλλήλων ἐφ' ὅσον ἀπομακρύνονται αὐτῆς: «μεριζομένου μὲν, οὐ δὲ μεμερισμένου, ἀλλ' ἐνὸς ἑνὸς τοῦ φωτός» (Ἐννεαδ. α', γ, 4 ἀλεξάνδρ. σχολ. 539). Ἀλλ' ἐνὸς παραδέχεται μερισμὸν τῆς μίαις ψυχῆς εἰς πολλὰς, μένει ἀσφαρὲς ἂν ἐκάστη τῶν πολλῶν ψυχῶν ὑφίσταται ὡς διακεκριμένη οὐσία, ἐνῶ συγχρότως παραδέχεται ἐν τῷ μερισμῷ αὐτῶν τοιαύτην ἐνότητα, ὥστε ἀποτελοῦσιν αἱ ἀκτῖνες τοῦ φωτός ἐν τῇ ἀκτινοβολίᾳ ἐστὶν. Ἡ γνώμη οὖν ὁ Πλωτῖνος ἐκάστην τῶν πολλῶν ψυχῶν, εἰς ἣς μερίζεται ἡ μία τοῦ παντός ψυχῆς, δὲν θεωρεῖ προσωρισμένην νὰ ὑπάρχῃ ὡς οὐσία διακεκριμένη, ἐπομένως οὐδὲ ἀθάνατος ὡς τοιαύτη, καθίσταται σχεδὸν ἀναμείβητος, ἔαν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν οἱ αἱ Νεοπλατωνιστοὶ «ἔχον ἥκον

τῆς μακαριότητος ἐθεώρησαν τὴν λήθην τῆς διὰ τοῦ οὐρανοῦ τὰ ὑποκείμενα (δηλ. ἐκαστῆς ψυχῆς ὡς οὐσίας διακεκριμένης ἀπὸ τῆς μίαις οὐσίας τῆς ψυχῆς τοῦ παντός) καὶ τὴν ἀνέπαυσιν ἐν τοῖς κόλποις τοῦ ὑπεράτου ἀγαθοῦ τὴν σχέσιν δηλ. ἐκείνην τῆς ψυχῆς πρὸς τὸν Θεόν. καὶ ὅν «δὲ οὐκ ἐστὶν, ἀλλ' ἐν αὐτῷ ὁ ἴδιος πρὸς τὸ ἐωραμένον ὡς ἂν μὴ ἐωραμένον, ἀλλ' ἡνωμένον», ὥστε ὁ Θεὸς παρίσταται ἡμῖν «οὐ κατ' ὄψιν φανείς, ἀλλὰ τὴν ψυχὴν ἐμπλήσας τοῦ θεωμένου... οὐ θεῖμα, ἀλλ' ἄλλος τρόπος τοῦ ἰδεῖν, ἐκστασις καὶ ἑκπλῶσις καὶ ἔρσις πρὸς ἐφ' ἣν καὶ περιενοῦσι πρὸς ἐφαρμογὴν... μετὰ τὸ γὰρ οὐδὲν, οὐδ' ἐν ὄντι, ἀλλ' ἐν ἡμῶν φῶς» (Ἐννεαδ. σ', ε, 34. περὶ ἀλέξ. σχολ. σ. 542). Ἀφοῦ λοιπὸν ἐκάστη ψυχὴ ὡς μερικὴ ἀκτὶς εἶνε προσωρισμένη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ ἐν, εἰς τὴν ἀκτινοβολίαν ἐστὶν, ἐν ἣ ἡπασταί ψυχῆς ἐνοῦνται ὡς ἀκτῖνες καὶ ἐξ ἣς χωρίζονται καὶ διίστανται ἀπ' ἀλλήλων, ἐφ' ὅσον ἀπομακρύνονται αὐτῆς, ἀφοῦ οἱ Νεοπλατωνιστοὶ ὡς ὑφίστην μακαριότητα τῆς ψυχῆς θεωροῦσι τὴν λήθην τῆς διακριτικῆς ταύτης καὶ τὴν σχέσιν ἐκείνην τῆς ψυχῆς πρὸς τὸν Θεόν, καὶ ὅν δὲν ὑπάρχει διακριτικὴ μετὰ τῶν ὄντων τούτων, τῆς ὁρώσης ψυχῆς καὶ τοῦ θεωμένου Θεοῦ, ἀλλ' ἀμφοτέρω εἶνε ἐν, πῶς δύναται νὰ ᾖμε ἀθάνατος ἐκάστη ψυχὴ ὡς διακεκριμένη ἀπὸ τῆς ψυχῆς τοῦ παντός καὶ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ;

Πάντα λοιπὸν ὅσα λέγει ὁ Πλωτῖνος πρὸς ἀπόδειξιν δῆθεν τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς καὶ ὁ κ. Ροῦδης, εἶνε φρενῆκη, ἀφοῦ ἀποδέχεται ὡς προσωρισμὸν αὐτῆς τὴν δι' ἐκστάσεως ἀπώλειαν τῆς συνειδήσεως, τὴν λήθην ἐκείνην ὡς διακεκριμένης οὐσίας καὶ τὴν ταυτότητα, σύγχυσιν καὶ ἐξαφανισμόν αὐτῆς εἰς τὸ ἔν. Ἀλλὰ τότε κατὰ τί ἤθελε διαφέρει ὁ τοιοῦτος προσωρισμὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ προσωρισμοῦ τῶν ἀπαθῶν τοῦ Βραχυαισμοῦ, οἵτινες ὡς ὑφίστανται καὶ τελευτῶνται ἐν τῇ ἐκστάσει ὡς οὐσίαις τοῦ βουδισμοῦ τῆς ψυχῆς εἰς τὸ βράχμα, εἰς τὴν ἀφρημένην οὐσίαν τοῦ παντός, διὰ κενώσεως τῆς συνειδήσεως ἀπὸ παντός περιεχομένου, διὰ τελείας ἀφαιρέσεως ἀπὸ πάσης ὡμιμένης μορφῆς καὶ διὰ ταυτισμοῦ τοῦ γινώσκοντος πρὸς τὸ γινωσκόμενον, πρὸς τὸ βράχμα, ἥτοι τὸ ἀφρημένον ὑφίστανται ὅν; Κατὰ τί ἤθελε διαφέρει ἡ ἐν τῇ ἐκστάσει ἀπώλεια τῆς συνειδήσεως καὶ ὁ ταυτισμὸς τῆς ψυχῆς πρὸς τὸ ἀφρημένον καὶ κενὸν παντός περιεχομένου ἔν ἀπὸ τοῦ νιβάνα τῶν Βουδιστῶν, ἥτοι ἀπὸ τοῦ μηδενός, εἰς ὃ πρέπει ἡ συνειδήσις τοῦ ἀτόμου νὰ ἐξαφανισθῇ; Ἀληθὲς ἡ νεοπλατωνικὴ θεωρία κατὰ τὴν ὁμολογίαν τοῦ κ. Ροῦδου «ὀλίγον διαφέρει κατ' οὐσίαν ἀπὸ τῆς τῶν Ἰσλαμῶν, ἐπομι-

ως και από της τῶν Ἰνδῶν, τῶν Βραχμάνων και Βουδδιστῶν. Τὸ ὑπέροχον πνεῦμα τοῦ ἑλληνισμοῦ τὸ ἀπὸ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου κυριαρχήσαν τῆς βασιλείας τῆς Ἀσίας ὑπέταξεν ἐαυτὸ ἐν τῷ νεοπλατωνισμῷ εἰς τὸ πανθεῖστικόν αὐτῆς δόγμα τῆς φυσικῆς ἀπορροῆς και τῆς ἐκστάσεως. Ἐκ τῆς πνευματικῆς ταύτης δουλείας ἀπελύντοσθε τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος ὁ Χριστιανισμὸς και ἀνακαινίσας αὐτὸ ἤγειρεν ἐκ τοῦ θρησκευτικοῦ και πνευματικοῦ βυθου εἰς νέαν πνευματικὴν ζωὴν διὰ τῶν σοφῶν ἐκείνων Ἑλλήνων, οἵτινες συνήψαν ἁρμονικῶς τὴν γνησίαν τοῦ πνεύματος φιλοσοφίαν πρὸς τὴν ἐν τῷ κόσμῳ ἐπιφανέσαν θρησκείαν τοῦ Πνεύματος.

Κυριωτέτη δ' αἰτία τοῦ ὅτι ὁ Πλωτῖνος θεωρεῖ τὸν νοῦν ὡς ὑπάρχοντα ἐκτός τοῦ ἔνός και ὅτι ἐκ τοῦ ἔνός ἀπορρέουσιν ἢ ἐκπορεύονται διάφορα κατώτερα ὄντα, οἷον ὁ νοῦς, ἡ ψυχὴ καὶ π, εἶνε ἡ πολυθεϊκὴ θρησκεία τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων και ἡ θεωροῦσα τῆς μυθολογίας αὐτῶν. Ἐνεκεν τῆς ἀνατροπῆς τοῦ Πλωτῖνου και τῶν Νεοπλατωνικῶν ἐν τοιαύτῃ πολυθεϊκῇ θρησκείᾳ ἡ φιλοσοφικὴ θεωρία δὲν ἠδύνατο τὸ ἐσκαδασμένον τῆς διανοίας αὐτῶν εἰς πληθὺς θεῶν νὰ περιαγέρῃ εἰς τὴν παραδοχὴν μίᾳς ὑπεριότης ἀρχῆς περιλαμβανομένης ἀπᾶσας τὰς τελειότητας, ὡς ἡ πολυθεΐα παρῆστα ὡς διεσπασμένη εἰς πληθὺν θεοτήτων (πρβλ. προσέμειον τοῦ κατηχητικοῦ λόγου Γρηγορίου τοῦ Νύσσης). Ὅθεν οἱ Νεοπλατωνικοί, ὅσον και ἂν ἐκλαμβάνωσι τοὺς ὀλυμπίους θεοὺς ὡς ἀσωμέτους οὐσίας ἢ σύμβολα, οἷον τὸν μὲν Οὐρανὸν ὡς τὸ Ἦν, τὸν δὲ Κρόνον ὡς τὸν νοῦν, τὸν Δία ὡς τὴν ἐν πᾶν δημιουργοῦσαν ψυχὴν (πρβλ. Ἀλεξάνδρ. σχολῆς σελ. 544 πρβλ. ἐννεαδ. ἐ. ἡ. 13), ἐπειδὴ δὲν ἦσαν ἐντελὲς ἀπηλλαγμένοι τῆς πολυθεϊκῆς θρησκείας, ἐν ἡ ἀνευρέθησαν, δὲν ἠδυνήθησαν ν' ἀναχθῶσιν εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ ἔνός μόνου Θεοῦ, ἥτοι εἰς τὴν ἰδέαν ἀπολύτου πνευματικοῦ ὄντος ἔχοντος αὐτοσυνοειδησίαν και αὐτοβούλησιν.

Τὴν ἰδέαν ταύτην, εἰς ἣν ἀνυπόθετος ἀνυπόθετος τὰ πρὸ Χριστοῦ ἔχοντα πνεύματα, οἷον ὁ Σωκράτης, ὁ Πλάτων, ὁ Ἀριστοτέλης, οὐχὶ ἄνευ τελευτήσεώς τινος μεταξὺ θεῶν και δισμοῦ, ἢ δυαδισμοῦ και πανθεῖσμοῦ, ἐπέκλυνεν εἰς τὸν κόσμον ἐντελὲς και ἡριστικῶς ὁ Χριστιανισμὸς διὰ τοῦ κηρύγματος πρὸς τοῦ ἔνός ἐν Τριάδι Θεοῦ ὡς ἀπολύτου Πνεύματος και δημιουργοῦ τοῦ κόσμου. Ἡρὲν δὲ μεταβῶμεν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς πρὸς Θεοῦ και κόσμου χριστιανικῆς θεωρίας, θέλομεν εἰπεῖ ὀλίγας λέξεις πρὸς τῆς ἐννοίας τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην, τὸν ἀπόστολον Παῦλον και τοὺς Ἀλεξανδρινούς Κλήμεντα και

Ὁριγένην, οὓς ὁ κ. Ροῦδης θεωρεῖ ὡς ὁπαδοὺς τοῦ πανθεῖστικῶς αὐτοῦ δόγματος.

Ὁ κ. Ροῦδης θέλων νὰ παραστήσῃ τὸν εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην ὡς πανθεῖστον, λέγει ὅτι ὁ εὐαγγελιστὴς οὗτος ἐν τῷ προλόγῳ τοῦ εὐαγγελίου αὐτοῦ « κηρύττει τὸν Λόγον, ὅπως οἱ Ἀλεξανδρινοὶ τὸν νοῦν, τὸ πρῶτον τῶν ὄντων » (σελ. 544). Ὁ κ. Ροῦδης παραγνωρίζει τὴν οὐσιώδη διαφορὰν, ἥτις ὑπάρχει μεταξὺ τῆς πρὸς Λόγον διδασκαλίας τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου και τῆς τῶν Νεοπλατωνικῶν πρὸς νοῦν διότι, ἐν τῇ κατὰ τὸν εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην ὁ Λόγος ὑπάρχει ἀπᾶσας ἐν τῷ Θεῷ, ἐν τῷ Πατρὶ, « ὡς ἐκ τῶν κόλπων τοῦ Πατρὸς, ὡς ἡμεῖς λέγομεν (ἐν κειμ. Α' σιγ. 18), κατὰ τοὺς Νεοπλατωνικοὺς και κατὰ τὸν κ. Ροῦδην ὁ νοῦς δὲν ὑπάρχει εἰς τοὺς κόλπους τοῦ ἀειδέντος ἐνός, τῆς ἀφρημένης ἑνότητος, τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἀνήκει εἰς τὸν κόσμον, ὡς εἶδομεν. Ὅθεν, ἐν τῇ κατὰ τοὺς Νεοπλατωνικοὺς τῇ ἑνὶ Θεῷ εἶνε ἁπλοῦς, ἁλόγος, κατὰ τὸν εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην ὁ Θεὸς δὲν εἶναι ἁπλοῦς και ἁλόγος. Ὁ Θεός, ὁ Πατήρ, ὡς ἔχων νοῦν, γινώσκει τὸν νοῦν, τὸν ἐν τῷ Χριστῷ ἐνανθρωπήσαντα Λόγον αὐτοῦ, ὡς οὗτος γινώσκει τὸν Πατέρα κατὰ τοὺς παρὰ τῷ εὐαγγελιστῇ Ἰωάννῃ λόγους τοῦ Χριστοῦ « καὶ ὁὕτως γινώσκει με ὁ Πατήρ, καθὼς γινώσκω τὸν Πατέρα (σελ. 1, 15). Ἀν ὁ Θεός, ὁ Πατήρ, δὲν ἐλέησεν γινώσκει τὸν Λόγον και τῆς προσηχίας τῶν προσευχομένων, δὲν θὰ προσηχέτο ὁ Χριστὸς πρὸς τὸν οὐράνιον αὐτοῦ Πατέρα λέγων: Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς μου, ἐγὼ δὲ ἤθελον εἰ πεντηκονταίῳ ἀκούσας » (Ἰωάν. 14, 42). Ὁ Θεὸς Πατήρ κατὰ τὸν εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην δὲν εἶνε ἀφρημένη ἐνὸς ἢ φυσικὴν τε ὄν, ἀλλ' εἶναι ὡς ἡμεῖς ἔχον τὴν ὑψηλὴν ἡθικὴν ἰδιότητα, τὴν ἀγάπην « ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν Λόγον μου τηρήσει και ὁ πατήρ ἡμεῶν ἐγὼ καὶ ἡ σὲ αὐτὸν ἔσται » (Ἰωάν. 14, 23).

Τὴν δὲ σχέσιν και κοινωνίαν ἡ ἑνωσὶς τῶν πιστῶν πρὸς τὸν Θεόν, πρὸς ἣν γίνονται λόγος παρὰ τῷ Ἰωάννῃ (17, 21, 22, Α'. ἐπιστολ. Β', 5), ὁ κ. Ροῦδης παριστᾷ ὡς ταύτην τῶν πιστῶν πρὸς τὸν Θεόν διὰ τῆς ἀγάπης (σελ. 544), ἐν τῇ ἡ ἀληθὴς ἀγάπη κατὰ τὴν χριστιανικὴν ἐννοίαν δὲν εἶνε ταύτην, ἀλλ' ἐνότης τῶν διακεκριμένων ἀντιθέτων τῆς διακρίσεως αὐτῶν.

Ὁ δὲ μόνον δὲ τὸν εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην, ἀλλὰ και τὸν ἀπόστολον Παῦλον παριστᾷ ὁ κ. Ροῦδης (σ. 533 και 545) ὡς πανθεῖστον, σιγηρῶς ἐπὶ τοῦ ἔξῃς ἡμεῶς « ἐν ὁ ὁμοῦ ἔσται και κοινωνία και ἑνότης » (1 Κορ. 12, 28). Ἀλλ' ὅμως καὶ οἱ λόγοι οὗτοι δὲν πρᾶττει νὰ ἐκληρωθῶσι πανθεῖστικῶς, ὡς ἐκλαμβάνει αὐτοὺς ὁ κ. Ροῦδης διότι ὁ χριστιανικὸς θείσμος,

νοῦν τὸν Θεόν ὡς πανταχοῦ παρόντα ἐν τῷ κόσμῳ, δὲν ταυτίζει οὐδὲ συγχέει αὐτὸν πρὸς τὰ διάφορα ὄντα αὐτοῦ, ἀλλὰ θεωρεῖ τὸν Θεόν ἐν διηρηθεί σχέσει και κοινωνίᾳ πρὸς τὸν κόσμον και τὸν ἄνθρωπον, θεωρεῖ αὐτὸν ἑμῶς ἀκριβῶς διακεκριμένον ἀπὸ τοῦ κόσμου και τοῦ ἀνθρώπου, ἐπαμένως οὐχὶ μόνον ὡς πανταχοῦ παρόντα ἐν τῷ κόσμῳ, ἀλλ' ἔχει και ὡς ἐπέκεινα τοῦ κόσμου ὄντα. Ἀλλὰς δὲ ὅτι ὁ ἀπόστολος Παῦλος νοεῖ τὸν Θεόν ὡς ἐντελὲς και κατὰ βᾶθος γινώσκοντα ἐαυτὸν, καταφαίνεται μάλιστα ἐκ τῶν ἑξῆς λόγων αὐτοῦ: « ἡμεῖς δὲ ὁ Θεός ἀπεκάλυψε διὰ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς οὐδὲν ἄλλο ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου, εἰμὲν τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; Ὅθεν καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἐστὶν ἐν ἡμῶν, εἰμὲν τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ » (1 Κορινθ. Β', 10-12).

Τὴν πρὸς Θεοῦ ἐννοίαν ταύτην τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου και τοῦ Παύλου, ὡς και ἐπ' αὐτῶν τῶν ἱερῶν συγγραμμάτων τῆς Κ. Διαθήκης παραλαμβάνετε οἱ Ἕλληνες Πατέρες οἱ ἐν τῇ ἑλληνικῇ φιλοσοφίᾳ τριφύκτες, ἐσπούδασαν νὰ προσοικειωθῶσιν, ἀναπτύξωσι και διευκρινώσιν φιλοσοφικῶς. Ὁ Χριστιανισμὸς ἐνεφανίσθη ἐν τῷ κόσμῳ ὡς ἡ ὑψίστη πνευματικὴ δύναμις ἡ μεταβαλλομένη και ἀπομορφώσασα αὐτὸν πρὸς τὸ ἑαυτοῦ πνεῦμα διὰ τῆς θρησκευτικῆς, ἡθικῆς και διανοητικῆς ἀναγεννήσεως, ἣν ἐπήνεγκεν εἰς τὰ ἔθνη, πρὸς ἣ ἤλθεν εἰς ἐπαφήν. Ὁ Χριστιανισμὸς μὴ διακείμενος ἐχθροικῶς πρὸς τὸν κόσμον, δὲν ἤλθεν ἵνα ἔσθῃ πᾶν προτὶν τοῦ ἀνθρώπου πνεύματος, ἀλλὰ ν' ἀπομορφώσῃ αὐτὸ πρὸς τὸ ἑαυτοῦ πνεῦμα, ἀναγεννῶν μὲν πᾶν τὸν κόσμον ἐν τῷ κόσμῳ, θεραπεύων δὲ πᾶν νοσηρὸν και ἀναπληρῶν τὸ ἐλλείπον. Ὅθεν ἐλήθη εἰς ἐπαφήν και πρὸς τὸν ἑλληνισμὸν, δὲν ἀπέκρινε πᾶν προτὶν τῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας καὶ ἐπιστήμης, ἀλλ' ἀναγεννῶν και προσοικειωθεὶς τὸ ὅρθως ἔχον, ἀπεδοκίμασε μόνον τὸ ἐπ' αὐτῷ εἰς τὸ ἀληθὲς πνεῦμα αὐτοῦ. Ἐμφανισθεὶς ἐν τῷ κόσμῳ μετὰ νέας θρησκευτικῆς ἀρχῆς και νέας θεωρητικὰς και πρακτικὰς ἀληθείας περιέχων ἐν ἑαυτῷ, τότε μόνον ἀνέπτυξεν αὐτὸς ἐκτιστικῶς, ὅτε ἤλθεν εἰς ἐπαφήν μετὰ τῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας και ἀπεδέξατο αὐτὸν τὴν κατ' ἐξοχὴν φιλοσοφικὴν ἔθνος τῶν Ἑλλήνων, ὅπερ κατὰ τὴν προδότην τοῦ Σωτῆρος ἐμελλε νὰ δοξάσῃ αὐτὸν (Ἰωάν. 18, 20-24). Πρῶτον πάντων τῶν ἐθνῶν ἐσπισθὲν τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος τὸν Χριστιανισμὸν ἠδυνήθη νὰ κατανοήσῃ, ἀναπτύξῃ και διευκρινώσῃ ὁρθῶς τὸ ἀληθὲς πνεῦμα αὐτοῦ και μάλιστα τὰς θεωρητικὰς ἀρχὰς αὐτοῦ διὰ τοῦ Κλήμεντος, Ὁριγένους και τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, οἵτινες δὲν ἀπέλελύοντο τῶν ἐθνικῶν φιλοσοφῶν τῆς

ἐποχῆς αὐτῶν κατὰ τὴν θύραθεν σοφίαν. Οἱ Ἕλληνες Πατέρες, ὄντες φιλοσοφικῶς πεπαιδευμένοι, ἐσπούδασαν νὰ συμβιβάσωσι τὰς φιλοσοφικὰς θεωρίας, ἐν αἷς εἶχον τροφήν, πρὸς τὸ ἀληθὲς πνεῦμα τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἐν ὁ εἶχον τὴν ἀληθὴ φιλοσοφίαν και τὴν τελείαν ἀλήθειαν, ἥς ἀποσπάσματα μόνον και ἴσχη ἀμυδρὰ περιείχον τὰ φιλοσοφήματα τῶν διαφόρων σχολῶν τῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας.

Μεταξὺ τῶν κατὰ τὰς πρώτας ἐκατονταετηρίδας τοῦ Χριστιανισμοῦ Ἑλλήνων Πατέρων ἔσχον θέσιν κατέχουσιν οἱ Ἀλεξανδρινοὶ Κλήμης και μάλιστα ὁ μαθητὴς αὐτοῦ Ὁριγένης.

Ὁ Κλήμης, ὃν ὁ κ. Ροῦδης παριστᾷ ὡς πανθεῖστον, ἀποδέχεται νοῦν ἐν τῷ Θεῷ λέγων: « εἰκὼν τοῦ Θεοῦ ὁ Λόγος αὐτοῦ καὶ ὁ υἱὸς τοῦ νοῦ γνήσιος » (προτρ. πρὸς Ἑλλήν. 62, β').

Ὅτι δὲ ὁ Ὁριγένης δὲν νοεῖ τὸν Θεόν καινοθετικῶς, ἀλλ' ἀποδίδει εἰς αὐτὸν νόησιν « γινώσκον και θεωρῶν ἐαυτοῦ » γίνεται ὁ λόγος ἐκ τῶν ἐν τοῖς προηγουμένοις παρατεθέντων λόγων αὐτοῦ (εἰς Ἰωάν. 32 § 18.)

Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἐκτεθέντων καταφαίνεται ὅτι παρὰ πᾶσαν διαφωνίαν μεταξὺ τοῦ κ. Ροῦδου και ἐμοῦ ὑπάρχει και κοινὴν τι, ὁ πᾶς ὅς τῆς ἀπειρότητος, ἡ ἔμφυτος ὁρμὴ πρὸς ἐνότητα τοῦ ἀπειρου και τοῦ πεπερασμένου και ἡ σπουδὴ πρὸς τὴν ἀλήθειαν. Ὁ πᾶς ὅς τῆς ἀπειρότητος, ἡ ὁρμὴ πρὸς ἐνότητα και σπουδὴ πρὸς τὴν ἀλήθειαν κατὰ μὲν τὸν Πλωτῖνον και κ. Ροῦδην πληροῦται και ἐφικνέται τοῦ τελικοῦ σκοποῦ διὰ τῆς ταυτέτητος τοῦ πεπερασμένου πρὸς τὸ ἀπειρον, διὰ τῆς ἀπωλείας τῆς συνειδήσεως τοῦ ἀνθρώπου και διὰ τῆς ἐξαφανίσεως τῆς διαφορᾶς μεταξὺ τοῦ φωτισμένου ἀνθρώπου νοῦ και τῆς φωτισμένης αὐτοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεόν κατὰ δὲ τὸν Χριστιανισμὸν ὁ πᾶς ὅς, ἡ ὁρμὴ και σπουδὴ αὐτὴ πληροῦται και ἐφικνέται τοῦ τελικοῦ σκοποῦ διὰ τῆς ἁρμονικῆς ἐνότητος και κοινωνίας μεταξὺ πεπερασμένου και ἀπειρου, μεταξὺ ἀνθρώπου και Θεοῦ, μεταξὺ τοῦ φωτισμένου ἀνθρώπου πνεύματος και τοῦ φωτίζοντος Θεοῦ Πνεύματος ἡ τῆς ἀπολύτου ἀληθείας, ἥνευ ἐξαφανίσεως τῆς διαφορᾶς ἐκατέρωθεν ἐν τῇ ἁρμονικῇ αὐτῶν ἑνότητι. Τὴν σχέσιν ταύτην τοῦ ἀπειρου και τοῦ πεπερασμένου, τοῦ Θεοῦ και τοῦ κόσμου κατὰ τὴν θεωρίαν τοῦ χριστιανικοῦ θείσμου, τὴν γενικῶς μόνον ὑποειχθεῖσαν ἐν τῷ πρώτῳ τούτῳ μέρει, θέλομεν ἐξετάσει μερικώτερον ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς μελέτης ταύτης μέρει, εἰς ὁ μεταβαίνομεν. (ἀκολουθεῖ.)

Ἄν ἄγροιστε βεβαίως, κύριε συντάκτα, ὅτι ἡ ἡμετέρα Κοινωνία ἐφθασεν ἐπ' ἐσχάτων εἰς τὸν ὅγδοτον βαθμὸν τῆς ἡθικῆς ἐξαχρεώσεως. Ἄν παρέλθεται ἡμετέρα χωρὶς ν' ἀκούσωμεν καὶ χωρὶς ν' ἀναγνώσωμεν ἐν ταῖς ἐφημερίσαι σωρείαν αὐτοκτονιῶν, ἐμπρησμιῶν, κλοπῶν, ληστειῶν, λωποδυσιῶν, φόνων, ἀπαγωγῶν καὶ ἄλλων φανερῶν ἐγκλημάτων, τίνα φοβίην ἐμποιοῦσιν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ταῦτα ἀκούοντων ἢ ἀναγινωσκόντων. Οἱ φόνου μάλιστα, οἱ ἐν Ἑλλάδι καθ' ἐκάστην διαπραγμάτευσι, ὑπερβαίνουσι κατὰ τὸν ἀριθμὸν τοὺς παρὰ πᾶσι τοῖς ἔλλοις ἔθνεσι, καὶ αὐτοῖς ἐτι τοῖς βαρβαρωτάτοις, συμβαίνοντας. Ποῦ ἠκούσθη πρὸς Θεοῦ ἐν ἑτέρῳ ἔθνει, μόλις ἀριθμοῦντι πληθυσμὸν 2 000,000 ἀνθρώπων, νὰ φονεύονται καθ' ἐκάστην κατὰ μέσον ὄρον 5—6 ἑτομα; Ποῦ ἄλλαχού ἠκούσθη μεταξὺ 2,000,000 κατοίκων νὰ ἐκλείπωσι κατ' ἔτος περὶ τὰς 2000 ἕνεκα δολοφονιῶν; Οὐδαμῶς ἄλλαχού εἰμὶ μόνον ἐν Ἑλλάδι. Φοβίην καταλαμβάνει τὸν ἄνθρωπον, ὅταν συλλογισθῇ ἐπισταμένως τὰς συνεπείας τοιούτου φοβεροῦ ὀλέθρου. Ἡ ἀπώλεια 2000 κατ' ἔτος δολοφονουμένων συνεπάγεται τὴν κατ' ἔτος φυλάκισιν ἢ τὴν φυγάδευσιν ἑτέρων 2000 δολοφόνων, ἐπομένως συνεπάγεται κατ' ἔτος, ἂν ἔχῃ τὴν τελείαν καταστροφὴν, τοὐλάχιστον τὴν σπουδαιωτέστην ζημίαν 4000 οἰκογενειῶν, ἀναγκάζομένων νὰ στερηθῶσι τῶν λαυτῶν συντηρητῶν καὶ πρῶστατῶν. Κατὰ ταῦτα ἡ πατρις στερεῖται κατ' ἔτος 4000 ἀνδρῶν ἕνεκα δολοφονιῶν. Πόσον δὲ αὕτη μεγάλως ἐντεῦθεν ζημιούται, εὐκόλως δύναται τις νὰ εἰκάσῃ, εἰν ἀναλογισθῇ ὅτι οἱ τετρακισχίλιοι οὗτοι, οἱ ἀχρηστοὶ τῇ πατρίδι ἀποβαίνοντες, ἀνηκούσι συνηθῶς εἰς τὴν ἑμπολιωτέραν καὶ παραγωγικωτέραν ἡλικίαν, καθ' ἣν ἠδύναντο καὶ τὸν πληθυσμὸν σπουδάζει νὰ ἐπαυξήσωσιν, οἰκογενειάζει γινόμε-

τὰ πάντα διατηρῶν αὐτὰ ἐν πλήρει τάξει καὶ ἁρμονίᾳ, ταῦτα πιστεύει τις, ἀλλὰ δὲν γινώσκει, καθὼς γινώσκει πάνθ' ὅσα διὰ τῶν αἰσθησέων κατανοοῦνται καὶ ὅμως διὰ τὴν εἰς τὸ ἀγαθὸν σπεύδουσιν καὶ κατευθυνόμενὴν ψυχὴν, ἥτις διὰ τὴν διανοίας καὶ τὴν καρδίαν ὑπερέπεται τῶν γινώσκων καὶ ὑφαίνεται ὑπερένω τῶν αἰσθητῶν καὶ τῶν φαινομένων, ἡ περὶ Θεοῦ ἔννοια εἶνε τοσοῦτον ἀληθὴς καὶ βεβαία, ὥς ἐν ἡμῶν ὁ Θεὸς ὁρατὸς πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, βεβαιότερα παντὸς αἰσθητοῦ ἀντικειμένου, ὅπερ βλέπει ἢ ἀκούει ἢ ἵσταιται διὰ τῶν χειρῶν. Ἡ τοιαύτη ψυχὴ δὲν διαφέρει τῆς ἱερᾶς ἐκείνης τοῦ μαθητοῦ τοῦ Κυρίου, ἥτις πλήρως πίστει πρὸς τὸν Θεὸν ἀποφώνει: «Ὁ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκάμεν, ὃ ἐωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἔθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς ἀπαγγέλλομεν ἡμεῖς». Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀπλοὴ καὶ ἀφελὴς ψυχὴ, ἥτις ἀδυνατεῖ μὲν νὰ ἐνυψωθῇ διὰ τῆς διανοίας εἰς τὰ ὑπερφυσικά, πλὴν ἐξαγγέλλονται ταῦτα ἐσωτερικῶς ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, ἡ εὐρίσκει γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ, ὅπερ πιστεύει ὥς ἀληθὲς καὶ τὴν ἀληθειαν λέγει, οὐδὲμιθς ἐποθεῖξεν περὶ τῆς ἀληθείας τούτων ἀνέγκην ἔχει, ἀλλ' ἀδιστάκτως ἀποδέχεται ταῦτα καὶ ἰσχυρῶς διακηρύττει καὶ μέχρι θανάτου ἀγωνίζεται ὑπὲρ τοῦ κύριου αὐτῶν. Ἀλλὰ διὰ καὶ ἐκείνη ἡ πιστωσμένη, καὶ αὕτη ἡ ἀπλοὴ καὶ ψυχὴ πιστεύουσι περὶ τῆς ἀληθείας καὶ πραγματικότητος αὐτῶν: διὰ τὸν ἀπλοῦστατον λόγον, ὅτι διὰ τῆς πίστει καὶ ἀποδοχῆς αὐτῶν πληροῦται ἡ ὑψίστη πνευματικὴ ἀνάγκη τοῦ ἀνθρώπου. Ἀφαίρεσον πρὸς στήν ἑπὶ τῆς διανοίας καὶ τῆς καρδίας τοῦ ἀνθρώπου τὴν ἰδέαν τοῦ Θεοῦ, τοῦ δημιουργοῦ τῶν ὕπτων, τοῦ κυβερνῶντος τὸν κόσμον, τοῦ παντοδυνάμου, τοῦ ἀγίου, τοῦ δικαίου κριτοῦ, τοῦ ἐμψυκτοῦ μὲν τὴν ἀρετὴν, τιμωροῦντος δὲ τὴν κακίαν, καὶ παροχρήμα ὁ κόσμος ἀποβαίνει δι' αὐτὸν χάος ἀνεξήγητον, ἡ δημιουργία αὐτοῦ ἄσκαπὸν τι συμβεβηκός καὶ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος παίρνει τὴν τύχην, ὡς ἄθλιον, ἔλθον εἰς τὸν κόσμον, ἵνα βασανισθῇ. Ἀπόδος αὐτῇ τὴν ἰδέαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀμέσως καταλέμπεται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ φωτός, ἔχει ἐνώπιόν του δημιουργοῦ σοφὴν καὶ διάταξιν οὐσίμων τοῦ πνεύματος, ἴδιον δὲ προσορισμὸν ἐπὶ τῆς γῆς τὴν προηγουμένην τοῦ ἀγαθοῦ, τὴν πληρωσιν τοῦ Θεοῦ θελήματος καὶ τὴν διὰ ταύτης ἐξομύωσιν αὐτοῦ πρὸς τὸν δημιουργὸν του.

Ἡ ἔννοια λοιπὸν τοῦ Θεοῦ εἶνε διὰ τὸν ἀνθρώπου πνευματικὴ ἀνάγκη τοσοῦτον ἀναγκαία, ὅσον ἡ τροφὴ διὰ τὸ σῶμα ἢ ἀνάγκη δ' αὕτη δὲν ἔρχεται ἐξωθεν ἄκοντος τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' εἶνε ἐσωτερικὴ, πηγάζουσα ἐξ

αὐτοῦ τῆς ἰδίας αὐτοῦ θελήσεως. Εἶνε δὲ τοσοῦτο προσφιλὲς καὶ πολυτίμος ἡ περὶ Θεοῦ αὕτη ἔννοια, ὥστε ἐντὶ οὐδὲμιθς ὁμοιότης ἢ συνειδήσις τοῦ ἀνθρώπου ἤθελε συγκατατεθῇ νὰ ἀνταλλάξῃ αὐτήν. Τούτο δὲ λέγεται π. σ. τ. εἰ. ν. εἰς τὸν Θ. κ. δ. ν. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι τὴν ὑψίστην ταύτην περὶ Θεοῦ ἔννοιαν δὲν ἔχει πλήρως καὶ τέλει ὁ τοῦδε ἡμῶν καὶ διὰ τοῦτο πᾶς ὁρισμὸς τοῦ Θεοῦ δὲν δύναται νὰ εἶνε ἡ ἀνάλογος τῆς περὶ αὐτοῦ ἐννοίας ἡμῶν. ἀλλ' ὁμοίως καὶ αὐτός, ἀλλ' ἀκριβῶς διὰ τοῦτο ἡ ἀνθρώπινη αὕτη ἐδυναμίσαι εἶνε τρωτὴ ἀπόδοις τῆς ὑπέρβους τοῦ Θεοῦ. Εἰς τὸν παύσαν τῆς ἱστορίας, ἡ Τετραλογία ἐν τῇ Ἀπολογία αὐτοῦ λέγει: «Ὁ ὑψηλότερος ὁρισμὸς τοῦ Θεοῦ εἶνε τὸ ἀδύνατον τῆς τελείας κατελήφθαι αὐτοῦ ἢ ἔμπροσθεν αὐτοῦ μεγαλειότης, ἐνῶ τὸν ὁποῖον πτεῖ, συγχρότως καὶ τὸν καὶ τὸν. Ὅλως νὰ γνωρίσῃς τὸν Θεόν: πιστεύωμεν εἰς αὐτὸν, ὅπως πιστεύεις, ὅτι ἡ γῆ κινεῖται περὶ τὸν ἥλιον ἀπὸ πωτισμοῦ, ὃ δὲ τὸν γνωρίζεις. Ἄν ἀπῇ δὲ μακρόν ἡμῶν. Ἡ ἐκδομὴ αὐτοῦ τὸν ἀποκαλύπτει ὁ ἰσχυρὸς ἡμῶν βίος μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ: σὺμπαντα τὰ εἶδη τῶν ἀναγνωρίσων ἢ καθολικῶν τῶν ὕπτων κινήσεως καὶ ζωῆς κινήσεων τὴν παντοδυναμίαν καὶ ἀνελκυστικὴν αὐτοῦ πᾶσι ἐνιστάμεν. πᾶσι ἐκκαλέσας τὸν νόμον τῆς φύσεως, πᾶσι βιωτικῶς ἐπίστα ἡμετέροις ὡς ἀντιθέτως ἡ φύσις τῆς ὑπέρβους αὐτοῦ ἢ ἁρμονία τοῦ παντὸς ἡμεῖς καὶ δοξάζομεν τὴν σοφίαν αὐτοῦ τὰ ἐξῆς πιστεύομεν ἀντιθέτως καὶ ἀντιθέτως πρὸς αὐτὸν, ὡς πρὸς τὴν ἀγνὴν τῆς σοφίας τῶν ἐπιφανέων ἀνελκυστικῶς εἰς πᾶν γένος, ὅπερ ἐκιδρὸς ἐπὶ τῆς τύχης τῆς ἀνθρώπινης κατοικεῖ τέλος ἐν ἑκάστῳ ἡμῶν καὶ συνδιαιγεῖται μεθ' ἡμῶν διὰ τῆς συνειδήσεως, ἱπποκρίσεως μὲν τῶς ἀγαθῆς διεθέσεως καὶ πράξεως ἡμῶν, ἀποδοκιμαζῶν δὲ καὶ τιμωρῶν τὰς πονηρίας. Πάντα ταῦτα εἶνε ἀκαταμάχητοι ἀποδείξεις, ἐφ' ὧν ἀύραται νὰ ἀντιθέσῃ ἡ πρὸς Ἀδὲν πίστις ἡμῶν. ἀκολουθεῖ»

Δ. Μαρίνος.

«Ὅχι μόνον ὁ καταβάλλων τὰ πνευματικὰ του καφάλαια, ἀλλὰ καὶ ὁ καταβάλλων ἐγκαίρως τὴν συνδρομὴν του καὶ ὁ συντελὼν πρὸς ἐγγράφον ἔστω καὶ ἐνός μόνου συνδρομητοῦ εὐκολύνει καὶ προάγει τὰ καλὰ ἔργα τοῦ Σουλῆρου».

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΓΕΝΕΑΣ.

ΔΡΑΣΙΣ ΕΠΙ ΤΩ ΣΚΟΠΩ ΤΟΥΤΩ.

«Ὅτε κατὰ τὰ μέσα τῆς 18. ἑκατονταετηρίδος ἡ Βυζαντινὴ αὐτοκρατορία ἐγκαταλείφθη ὑπὸ τῆς Χριστιανικῆς Εὐρώπης, τῆς ἑποίας ἐπὶ ἱκανῶς ἑκατονταετηρίδας ἐχρησίμευσεν ὡς προπύργιον, ὑπέκρινεν εἰς τὴν εἰσοδὴν τῶν Ὀθωμανῶν, οὖν τῇ ἐλευθερίᾳ ἐφυγαδεύθησαν καὶ τὰ γράμματα οἱ διδύμοι τοῦ Γένους, προεξάρχοντος τοῦ Μιχαὴλ Χρυσολωρᾶ καὶ τοῦ Γεωργίου Παλλήθωνος, κατέφυγον εἰς τὴν Ἱταλίαν, ἐνθα διδάσκοντες τὰ συγγράμματα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων μετήγγισαν τὰ ἑλληνικὰ φῶτα καὶ συνετέλεσαν εἰς τὴν πνευματικὴν ἀναγέννησιν καὶ τὸν πολιτισμὸν. Συνέβη τότε εἰς τὰς ἑλληνικὰς χώρας ἔτι συμβάλειν εἰς τὴν ὑψηλότεραν χωρίαν, τὴν ἐποία, κατεργαζόμενοι τὸν ὄλκον εἰς τὰς πεδιάδας ἀποξηραίνονται, ἐνθα γονιμοποιεῖται. Ἐν τῇ νῦν ἐλευθερίᾳ Ἑλλὰς ἐξαίρεσι τῶν Ἰονίων Νήσων καὶ τῶν τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, ὅπου ἐφ' ὅσον ἦσαν οἱ ἱερεῖς τὰ γράμματα ἐδιδάσκοντο ἐλευθέρως, εἰς τὰ λοιπὰ μέρη μόνον ἐν ταῖς Μοναχίαις εἶχον καταφύγιον, ἐν δὲ ταῖς πόλεσι καὶ τοῖς χωρίοις ἐν κρυπτῇ καὶ παραδύστη ἰδίᾳ τὴν νύκτα ἐδιδάσκοντο ὑπὸ τῷ φῶς τῆς σελήνης, ἐξ οὗ καὶ τὸ δημόδες ἔστω: «Παπαρῆμι μου λαμπρό, φέγγε μου νὰ περπατῶ, νὰ περπατῶ στὸ Σχολαζέ, νὰ μαθαίνω γράμματα, τὸ Θεοῦ τὰ πράγματα». Οὕτω μέχρι τῆς 18. ἑκατονταετηρίδος σκότος καὶ ἀμάθεια ἐπεσφύρει καὶ ἔλα τὰ μέρη ὅσα διετέλουν ὑπὸ τὸν τουρκικὸν ζυγόν. Ἀπὸ δὲ τοῦ 18. αἰῶνος, ὅτε ἡ ἐλευθερία ἔρχεται νὰ ὑποφύσῃ εἰς τὰ ἔρη διὰ τῶν ἀρματωλῶν, ἔρχονται καὶ τὰ γράμματα νὰ ἀναφάνωνται δημοσίᾳ. Τότε συνεστῆθησαν αἱ Σχολαὶ τῆς Πέτρας, τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῶν Ἰωαννίνων, τῆς Σμύρνης, τῆς Χίου, τῶν Κυθωνίων, ἐν δὲ τῇ Πελοποννήσῳ ἡ Σχολὴ τῆς Δημητσάνης. Ἐν Λάβω μὲν ὅπου εἶναι ἐκ πεντήκοντα καὶ ὀκτὼ ἀρχιερέων, οἵτινες κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας προέβησαν ἐκ τῆς Σχολῆς τῆς Δημητσάνης, αἱ τεσσαράκοντα κατήγοντο ἐκ τοῦ δήμου Δημητσάνης, καὶ πάλιν ἐκ τούτων τριάνοντα καὶ τρεῖς ἐξ αὐτῆς τῆς νῦν πρωτεύουσος τοῦ δήμου, ἐξέχοντες οὕτω ἡ Σχολὴ τῆς Δημητσάνης εἶναι ἀρχαιοσύνη, διότι ὅπως προέβησαν τριάνοντα καὶ τρεῖς ἀρχιερεῖς ἐκ μίας κωμοπόλεως, πρέπει νὰ παρηλθῶν ἱκαναὶ ἑκατονταετηρίδες, καὶ τόση μᾶλλον εἶναι τοῦτο ἀλλοίως, καθὼς πολλοὶ ἀρχιερεῖς φέρουν τὸ αὐτὸ ἐπώνυμον, δὲ εἶναι δὲ πιθανὸν ὅτι μία οἰκογένεια παρήγε κατὰ συνεχὴ σειρὰν ἐξέχοντα πρόσωπα. Ἡ Σχολὴ τῆς Δημητσάνης εἰς τοὺς παλαιότερους χρόνους ἦτο ἐν τῇ παρακαίμενῃ τῇ πρωτεύουσῃ τοῦ δήμου

Μονῇ, τῇ ἐπιλεγόμενῃ μέχρι σήμερον «Μονὴ τοῦ Φιλοσόφου», τῆς ἐποίας ὁ Κώδικς ὁ σωζόμενος φέρει μὲν χρονολογίαν τὴν 1630, ἀλλ' εἶναι εἰλημμένος ἐξ ἄλλου ἀρχαιοτέρου Κώδικος μὴ διασωθέντος. Πρὸς τὴν ἀρχαιοτέραν ἐπὶ τουρκοκρατίᾳ εὐκλείαν τοῦ τόπου ἀποδίδοντες οἱ ἐν ἱατρικῇ διακείμενοι καὶ ἐκ τοῦ δήμου Δημητσάνης ὁρμώμενοι συνέστησαν σωματεῖον ἀδελφότητος, σκοποῦν τὸ μὲν τὴν πνευματικὴν καὶ ἰδίᾳ τὴν θρησκευτικὴν διαμόρφωσιν τῆς νέας τοῦ δήμου γενεᾶς, τὸ δὲ τὴν παροχὴν ἐργασίας εἰς τὰς ἀποριτέρας τάξεις, ὡς καὶ τὴν περὶ ὁλῶν τῶν ἐνδεῶν καὶ ἀσθενῶν. Τὸ Καταστατικὸν τοῦ Σωματείου ἐγκρίθη διὰ Β. Διατάγματος ἐδημοσιεύθη διὰ τοῦ τύπου μετ' ἐπὶ πλὴν πρὸς τοὺς ἀπαιτητα τοῦ Κράτους καὶ ἐν τῇ ἐξωτερικῇ ἐκ τοῦ αὐτοῦ δήμου καταγομένης.

Ἀνεξαρτήτως τῶν τοιαύτων ἀναγκῶν τοῦ δήμου Δημητσάνης, ὅς μέλλει νὰ ἐξυπηρετήσῃ ἡ ἀύστασις τοῦ Σωματείου, ἡ πραγματικὴ τῆς ἰδέας περὶ συστάσεως τοιαύτου Σωματείου ἐν γένει συντελεσθῇ σπουδαίως εἰς τὴν λύσιν τοῦ σπουδαιότητος παρ' ἡμῖν κοινωνικοῦ καὶ πολιτικοῦ προβλήματος «πῶς δυνάμεθα νὰ ἀνακόψωμεν τὸν ῥοῦν τῆς ἐγκληματικότητος, ἥτις κατακλύζει δαήμεναι αὐξάνουσα τὸν τόπον. Ἐν ἡμῖν ἀληθὲς ὅτι ἡ θρησκεία εἶναι τὸ θεμελίον τῆς ἠθικῆς, ὅτι δὲ ἡ χαλάρωσις τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθηματός ἐπικρατεῖ εἰς πάντα τὰ στράματα τῆς κοινωνίας παρ' ἡμῖν, ἰδίᾳ δὲ παρὰ τοῖς θεωρουμένοις ὡς μάλλον ἀνεπτυγμένοις διανοητικῶς, ἢ κατὰ δήμους θρησκευτικῇ ἀνέπλυσιν ἔσεται κατ' ὀλίγον τὸ δραστηώτερον κατὰ τῆς νέου φάρμακον.

Ἐρρήθη πρὸς παρηγορίαν τῶν θεωρούντων πολὺ ζοφερὰν τὴν κοινωνικὴν καὶ πολιτικὴν ἡμῶν κατάστασιν ὑπὸ τὴν ἔσπιν τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, ὅτι, ἐὰν ἐπλεόνασαν παρ' ἡμῖν τὰ ἐγκλήματα, ἀλλὰ δὲν φέρουσι τὸν εἰδεχθὲν ἐκείνων χαρακτήρα, ὃν ἀπαντῶμεν εἰς ἄλλα ἔθνη. Ἐὰν ἐδημοσιεύοντο στατιστικὸι πίνακες τῆς Ποινικῆς Δικαιοσύνης, ἤθελεν ἀποδειχθῇ ὅτι καὶ ἡ ἀνωτέρω παρηγορία δὲν εἶναι σπουδαία. Ἐν τῇ πόλει τῶν Καλαβρύτων ἐδολοφονήθη πρὸ δεκαετίας καὶ διὰ πελέκους ἐν τῇ κοιτῇ τοῦ πολιτικῆς ἐπίσημος, ὅστις διὰ τὸν πλοῦτον ἦν εὐεργετὴς καὶ ἀπαύστη τὴν ἐπαρχίαν τῶν Καλαβρύτων, ὁ Ι. Παπαδόπουλος ἡ Βαλμύτης. Ἐν Αἰγίῳ, οὐχὶ πρὸ πολλῶν ἐτῶν, ἀπωλέσθη παῖς ἐντίμου οἰκογενείας, ὅστις μετὰ πολλὰς ἡμέρας εὐρέθη ἐν λίκνῳ ὑπογείῳ, ὅπου ὑπὸ συμφορᾶς δέσμιος ἐκρατεῖτο πρὸς ἀνηθήκους τυχοῦς.

Πρὸ τινῶν μηνῶν παρομοίᾳ ἐγκληματικῇ πράξει ἐλάβε χώραν ἐξωθεν τῆς αὐτῆς πόλεως Αἰγίου, ἐνθα εὐρέθη φανευμένος νέος, ἐν ἀπὸ ἡμέρας ἐξήκοντος οἱ γονεῖς του. Ἐν αὐτῇ τῇ πόλει τῶν Πατρῶν πρὸ τινῶν ἐτῶν ἀλλεπάλληλοι πράξεις

ὕπὸ τοιαύτας εἰσαγωγὰς περιστάσεις ἔλαβον χώραν κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν, καὶ ἦν ὁ πρὸ τινῶν ἐτῶν κατατομήτης Πετιμεζῆς, ἀφ' οὗ ἀπέκτεινε νεκρὸν ἐξ Αἰγύπτου ὑπηρετήσαν, ἦν ἐνυμφεύθη ὅπως νοσησθῇ τὰ μικρὰ ἀποκαταστήσας τῆς, ἀφ' οὗ ἐδοξολογήσαν ἐν Σύρῳ τὸν βαρμαστήν ἐνδὲς τῶν ἀποπολοίων τῆς ἀποπλ. ἐταιρίας καὶ ἀποκαρῶν ἐν κωδιτίῳ μετέφερε μετὰ τῶν ἄλλων πραγμάτων του εἰς τὸ ἀντιπλοῖον καὶ νύκτωρ ἐρρυψεν εἰς τὴν θάλασσαν, ἐλθὼν εἰς Πάτρας καὶ προσληφθεὶς ὡς ὑπηρετῆς ἐν τινὶ ἀγγλικῇ οἰκογενείᾳ, μίαν νύκτα, ἐνῷ ὁ οἰκοδεσπότης ἦτο οἰκογενειακῶς εἰς τὸ θέατρον, ἀπέκτεινε τὴν ὑπηρετήσαν, ἀφῆρσεν ἕτι πολὺ τιμὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ θέσας πῦρ ἐν αὐτῇ ἀνεχώρησεν. Ἐν Δημησίῳ, πρὸ δέκα ἐτῶν ἐτῶν, ὁ σύζυγος μετὰ τῆς μητρὸς του ἀπέκτειναν τὴν σύζυγον, ἕως τὴν κληρονομίᾳ. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ τέλος ἐν Στεμνίτῳ ἡ σύζυγος μετὰ τοῦ ἐραστοῦ τῆς ἀπέκτειναν τὸν σύζυγον. Ἐν Τριπόλει τῇ 1874 δύο μαθηταὶ τοῦ Γυμνασίου ἐδοξολογήσαν τὸν Γυμνασιάρχην, διότι δὲν τοῖς ἐπροβόδωσεν εἰς ἀνωτέραν τάξιν. Ταῦτα καὶ τὰ εἰς τὰ πρότερα τῶν Ἀθηνῶν ἑμοίως φάσεις διαπραχθέντα τὸ παρελθὼν ἔτος ἐγκλήματα, μετὰ πολλῶν ἄλλων, ἅτινα δὲν τηρεῖ ἡ μνήμη, μαρτυροῦν, ὅτι οὐ μόνον κατὰ τὴν πληθύν τῶν ἐγκλημάτων, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ ποιὸν αὐτῶν προδοῖν οὐκ ἐπιστοδωροῦντες ἡθικῶς δυσανάζοντες πρὸς τὸν πληθυσμὸν τοῦ ἔθνους.

Εἶναι ἀλλήλως ὅτι αἱ ποινὰς περιορίζονται τὰ ἐγκλήματα, ὅτι ἐν καταπολέμῳ νὰ ἐμπνευσθῇ εἰς τὸν πολίτην ἡ πεποιθὴς ὅτι διαπράττειν ἐγκλημα, εἶναι ἀδύνατον νὰ διαφύγῃ τοῦ νόμου τῆς δικαιοσύνης δυσκόλως ἴσθαι ἀποφασίζει νὰ προβῇ τις εἰς τοῦτο. Ἀλλ' ὅσον τοῦτο εἶναι ἀλλήλως, τόσον ἀφ' ἑτέρου εἶναι βέβαιον, ὅτι οὐ μόνον τοιαύτη πεποιθὴς δὲν εἶναι δυνατὴν νὰ ἐμβληθῇ εἰς τὸν πολίτην, ἀλλὰ τὸ ἐναντίον συμβαίνει ὁ πλείων νὰ διαπράξῃ ἐγκληματικὴν τινὰ πράξιν, μάλλον εἶναι πεπεισμένος ὅτι θέλει διαφύγει τὴν ἐκ τοῦ νόμου ποινὴν, καὶ εὐλόγως, διότι οὔτε ἡ Δικαιοσύνη καταρτίζεται νὰ ἴσταιται πᾶν τοῦτο ὑπερῶν τῆς κοινωνικῆς ἐν γένει καταστάσεως, παρασυρομένη καὶ αὕτη ἀπὸ τῶν κοινῶν βεβήτων, καὶ καθὼς ἔχουσα ἐκείνους πολεμῶν τὴν κοινωνίαν εἰς τὴν ἀκριβὴ τοῦ κατήγοντος ἐκπλήρωσιν, καὶ ὅστις δὲ λειτουργεῖ ἐννόμως ἡ Δικαιοσύνη ἐξουθετηροῦται πολλὰ εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς διὰ τῆς πολεμικῆς πειρασμένης καὶ ἀντεχούσης εἰς τοὺς κοινωτικὸς πειρασμούς κυδερνητικῆς ἀρχῆς. Διὰ τοῦτο εἴπομεν ὅτι ἡ σύστασις Σωματείων κατὰ δήμους, εἴτε καὶ στενοτέρως εἴτε καὶ αὐρυτέρως περιφερείας, σκοποῦντων τὴν θρησκευτικὴν διαμόρφωσιν τῆς νέας γενεᾶς καὶ τὴν παροχὴν ἐργασίας εἰς τὰς ἀπορ-

τήρας τάξεις, εἶναι δραστηριότητα τῆς ἀρχῆς πρὸς βελτίωσιν τοῦ κακοῦ.

Ἐν Πάτραις, τῇ 21 Μαΐου 1890.

Εὐθ. Καράκαλος.

ΑΡΝΙΟΝ ΑΠΟΠΛΑΝΗΘΕΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΕΨΕΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΟΙΜΝΗΝ ΤΟΥ

«Μή ὁ πίπτων οὐκ ἀνίσταται·
καὶ ὁ ἀποστρέφων οὐκ ἐπιστρέφει»
(Περὶ τῶν 4)

Πρὸ 4 περὶ τὸν ἐκὼν αἰ ἐν Ἰθύναις Ἑδω-
γελικαὶ ἐνοικισίοντες καὶ ἐν Πιερικαὶ αἰθουσῶν
τῶν ἱερῶν νὰ κηρύττωσι τὰς ἀρχὰς αὐτῶν
καὶ ἀπὸ τῆς ἑθνικῆς αἰθουσῆς τῆς καὶ
ἐπειδὴ ἡ αὐτὴ ἐνοικισίον αὐτῇ διὰ πολλῶν
ἡμερῶν διατεταμένον δοτικῶν. Ἀπὸ τῆς νε-
κρῆς ἀκαλλιέργητον θρησκευτικὴν ἔχον ζήλον
περιέπαιον ὁ πρῶτος εἰς τὰς χεῖρας αὐ-
τῶν. Μετὰ τῆς μερμηγίας δ' αἰσχυρῶς
ἀποκαρῶν τῶν διδασκαλῶν αὐτῶν καὶ
μελετῶν τῆς Γραφῆς καὶ συνηγῶν τὰς
ἀρχαῖς αὐτῶν ἐρημικῶν ἡκολούθησαν ἐπ'
ἄλλῃ τριτάτῃ ἐσχάτῃ δὲ καὶ μέλῳ τῆς αὐ-
τῶν Ἐκκλησίας Ἰερωνύμῳ, καὶ τὴν διὰ τὴν
τοῦ «Κοινοῦ Σχολίου» εἰς τὸ ἐν Πιερικαὶ
ἱερῶν ἐκείνῃ. Τὴν διὰ τὴν δὲ τῶν ἀρχῶν
αὐτῶν ἔργον τοῦ Κυρίου θεωρῶν καὶ τὴν
καταπολέμῳ τῆς Ὀρθοδοξίας ὡς ἡμεῖς ἀν-
ταὶ ἐργασίῳ ἐπιδεικνύμεθα μετὰ αὐτῶν εἰς
τὴν προσηλυτισμὸν τῶν Ὀρθοδόξων καὶ τὴν
καταπολέμῳ πολλῶν τῆς Ὀρθοδοξίας δογ-
μάτων.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἡρώων εἰς αὐτὸν δόγμα
ἀνέκον ὡς καὶ ἐν τῇ πολλοῖ τῶν
ὁπαδῶν αὐτῶν μετὰ τινος ὁμοῦ μελέτης
ἀνέκον ὡς ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἀπομαρ-
νημένων, εἰς τὴν ἡρωικὴν ἀντικα-
ταπολέμῳ, μίαν ἐκ τῶν πολυσχιδῶν ἀντίστοιχων τῶν
ἡρωικῶν.

Ὁδὸν ἀποκρίν ἡλικίαν ἐπιδείκναι προσηλυ-
τικῆς αὐτοῖς καὶ ἀντικαταπολέμῳ εἰς τοῦτο
μ' ἐβλάσεν. Τὸ διὰ τὸ ὁμοῦ προσηλυτικῆς αὐ-
τοῖς δὲ εἶπω τὸ ὅτι: Καταλείπον τὴν παιδι-
κὴν ἡλικίαν, καθ' ἣν τὸ πᾶν ἐπίστατον ἐμ-
ερῶν εἰς τὰ πάντα ἦσαν ἐλπίσιν, εἰς ἡλικίαν
εἰς τὴν ἡρωικὴν ἡλικίαν τότε δὲ πᾶν εἰς
ὅλην τὴν πορείαν μου ἔρχομαι νὰ ζητῶ τὸν λό-
γον, τὸ διὰ τὸ καὶ νὰ ἐπιδείκναι τὴν τῆς ἀλη-
θείας ἀντικαταπολέμῳ εἰς τὴν ψυχολογικὴν δὲ καὶ
τὴν κατὰ τὴν ἐνστάσιν μετὰ οὐκ ἐδείκναι
προσηλυτικῆς νὰ διδάσκει μετὰ τῆς τακτικῆς
αὐτῶν διδασκαλίας τὸν λόγον, τὰς ἀρχὰς αὐ-
τῶν ὡς τὴν ἀλήθειαν ἀνακηρύττοντες, καὶ πᾶν

μὴ σύμφωνον αὐταῖς ὡς ψεῦδος, ὡς πλάνην,
τὴς ἱερᾶς Γραφῆς πρὸς τὸ ἐαυτῶν ἐρημικῶ-
ντες συμφέρον.

Ὅμως, καίτοι παρεδέχθη τὰς ἀρχὰς αὐ-
τῶν καὶ προσηλυτικῶς μετὰ αὐτῶν καὶ ἐξω
ἐργασίῳ καὶ μετὰ μερίστου ζήλου, ἡ συνει-
δήσιν μου δὲν ἦτο ἐπαναπαύσιμος ἐπ' αὐτῆς,
ὡς μὴ εὐρίσκουσα τὴν ἀλήθειαν τελείως διό-
περ ἀμφεκυμαίνουσα καὶ ἀμφεταλαντούσα,
ὥστε, ὅτε μοι ἐξηγήθῃ λόγος παρὰ τῆς τῶν γο-
νέων μου καὶ τῶν ἐρημικῶν τῆς ἐνορίας ἡ-
μῶν, δὲν ἠδυνήθην νὰ ἀπολογηθῶ, ἔχων τὴν
συνειδήσιν μου ἐντὸς ἀμφεβλάλλουσας, καίτοι
εἶχον ἐπ' ὅψιν μου τὸ γραφικὸν τόδε: «ἔτοι-
μοι εἶμι πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰσῶντι
ὅπως λόγον περὶ τῆς ἐν ἐμῇ ἐλπίδος μετὰ
προσέτητος καὶ φρόνου, συνειδήσιν ἔχοντες ἀρα-
θῶν» (Α'. Πέτρος, γ', 15). Ἐπειδὴ δὲ προσηλυ-
τικῶς εἶχον ἴδει πολλὰ, ἀπερ προσηλυτικῶς
ἐδείκνυντο ὅτι ἦσαν ψεῦδος, ἠδυνήθην ἐν τέ-
λει νὰ εἶπω τοῖς ἐρημικῶς ἐλκερῶν ὅτι
ἀποχωρήσῃ τῆς πλάνης ταύτης, καὶ ἐπανέ-
ρχομαι εἰς τοὺς τῆς ἀλήθειας, Ἀρχάς, Καθολικὴν καὶ
Ἀποστολικὴν Ὀρθοδόξον Ἐκκλησίαν ἀλλοτρίως.

Ἐπεσον εἰς τὴν πλάνην, «Μή ὁ πίπτων οὐκ
ἀνίσταται»· Ἀπεμαρνήθησαν τῶν ἀλλοτρίων τῆς
πατρικῆς μου Ἐκκλησίας ἀποστρέφεις. «Μή ὁ
ἀποστρέφων οὐκ ἐπιστρέφει», ἴδυναί μοι λοιπὸν
καὶ ἐγὼ νὰ εἶπω κατὰ τὴν Χρυστοστομικὴν
ἐκδοχὴν «Ἐπιστρέφω καλῶς, ὅθεν ἐξῆλθον
κακῶς» (Εἰς τὴν παραβ. τοῦ Ἀδάμ). Ἐπ-
τὴ ἐπιστροφῇ μου δὲ ταύτην νομίζω ὅτι ὀφείλω
νὰ ἀμῶ καὶ τὴν ὁμολογίαν τῆς ἀληθείας πρὸς
χερὰν πάντων τῶν ὁμοδόξων καὶ ὁμογενῶν
μου καὶ τὴν ἀπόπειρὴν τῆς πλάνης εἰς κατα-
σχύνην καὶ ὁμολογίαν τῶν αὐτῆς ὁρμητῶν, καὶ
ἵνα ἐν ταύτῃ κατανοήσωσιν οἱ πάντες ὅτι τὸ
Διδασκαλεῖον αὐτῶν, εἶναι Διδασκαλεῖον πλά-
νης, λυμαντήριον τῆς ἀληθείας καὶ ὡς τοιοῦ-
τον ἀποφείνωσιν.

Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὴν ὁμολογίαν ἀρκεῖ
ἐνταῦθα τοῦτο μόνον νὰ εἶπω, ὅτι ἡ Ὀρθόδο-
ξος Ἐκκλησία εἶναι ἡ μόνη ἀληθὴς εἶναι ἡ Μία,
Ἀγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία,
ἥς κεφαλὴ ὁ Χριστός.

Τὴν δ' ἀπόπειρὴν τῆς πλάνης ἐν ἔργοις
μὲν ἔκαμον, ἥδη δὲ καὶ ἐν λόγοις συνηγοροῦ-
μεν ὅσον ἐρεσσι.

Θεωρῶ ὡς πλάνην τὴν διδασκαλίαν τῶν λε-
γομένων Ἑλλήνων Ἑδωγελικῶν, διότι τοιαύτη
εἶναι, τοιαύτη ἀποδείκνυται καὶ ὡς τοιαύτη
ἀπορριπνέται.

Α'.) Διότι ὅταν οὗτοι παραδεχόμενοι τὴν
Θεῖαν Γραφὴν ἀπορρίπτωσι τὴν ἱερὰν περὶ
δοσιν καὶ ἐννοῶσι νὰ καταφέρωνται κατ' αὐτῆς
πάσῃ δυνάμει, καὶ πρᾶττωσι τοῦτο ἐναντίον
ῥητῶν τῆς Θεῆς Γραφῆς χωρίων (Β'. Θεσ. β'.

15—Α'. Κορ. α', 2—Ἰωάν. κ', 25), ἡ διδα-
σκαλία αὐτῶν δὲν εἶναι πλάνη; διότι πᾶς ὅχι
Β'.) Ἀλλὰ μήπως τὴν ἱερὰν Γραφὴν παρα-
δέχονται ὅλην; διότι ἀφῆρσαν ἐκ ταύτης καὶ
οὐδ' ἐν παραστήματι ἠξίωσαν νὰ θέσωσι τὴν
Σοφίαν Σολομώντος, βιβλίον πνευματικώτατον,
ὁμοῖον πρὸς τὸ τῶν Παροιμιῶν, τὴν Σοφίαν
Σολομῶντος, ἐπίσης πνευματικώτατον βιβλίον καὶ
ὁμοῖον πρὸς τὸ τῆς Σοφίας Σολομῶντος, τὸν
Τισβίτ, τὴν Ἰουδαίαν τὸ Α'. βιβλίον τοῦ Ἐσ-
δρα, τὰ τέσσαρα βιβλία τῶν Μακκαβαίων, τὸν
Βαρούχ, τὴν Ἐπιστολὴν τοῦ Ἰερειῶν καὶ τὴν
Ἄ. Ὀρασίον τοῦ Ἀναγλ.

Γεώργιος Σπ. Μακρῆς

Φ. Φ.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΝΘΕΟΥΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΤΩΝ ΑΡΡΕΝΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΑ

ΤΑΞΙΣ Α'.

Ἡ ἀληθὴς εὐσέβεια· πίστις, ἐλπίς,
ἀγάπη. Ὁ Ἰησοῦς σωτὴρ
τοῦ κόσμου.

Προσευχαί.

1. Εὐχαριστοῦμέν σοι, Κύριε καὶ Θεὲ τοῦ ἐλλοῦς
καὶ τῶν αἰώνων.
2. Εὐχαριστοῦμέν σοι, Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὅτι
ἐνέκμησας ἡμᾶς.

Ἱστορία, ἡρώα, τροπάρια, κατή-
χησις, παραβολαί. Γεωγραφία
τῆς ἁγίας γῆς. Ἀνάγνωσις
Εὐαγγελίου ἐν μεταφράσει.

1. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ.— «Ἰσχυε καὶ ἀνδρῶν,
μὴ θελιάσῃς, μηδὲ φοβηθῇς, ὅτι μετὰ σοῦ Κύριος ὁ
Θεός σου εἰς πάντα, οὐκ ἔστιν πορεῖα» (Ἰησ. Ναυῆ
1, 9).
2. Οἱ Κριταί.—
α) Γεδεὼν.— «Ἀγαθὸν πεποιθέναι ἐπὶ Κύριον ἢ
πεποιθέναι ἐπ' ἄνθρωπον» (Ψαλμ. 118, 8).
- β.) Σαμψών.— «Ἀγαθὴ σοφία ὑπὲρ δυνάμιν»
(Ἐκκλ. 9, 10).
- γ.) Ἡλὶ καὶ Σαμωνῆλ.— «Οἱ πατέρες ἐντρέφετε
τὰ τέκνα ὑμῶν ἐν κυρίῳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου»
(Εφ. 6, 4).
- δ. Σαούλ.— «Ὁ ἐν σπείρῳ ἀνθρώπος, τοῦτο καὶ
θεοῦ» (Γαλ. 6, 7).
4. Σαούλ καὶ Δαβὶδ.— «Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθρούς
ὑμῶν» (Ματθ. 5, 44).— «Ἐάν γὰρ καὶ πορευθῶ
ἐν μέσῳ οὐκ εὐφρανέσθω, οὐ φοβηθήσονται κακὰ, ὅτι
σὺ μετ' ἐμοῦ εἶ» (Ψαλμ. 22, 4).
5. Ὁ Δαβὶδ βασιλεὺς.— «Τεκνεύσθητε ὑπὸ τὴν
κροταλὴν χειρὸς τοῦ Θεοῦ, ἵνα ὑπόσῃ ὑμᾶς ἐν κυρίῳ»
(Α'. Πέτρος. 5, 6).— «Μὴ ἀλαζυνθῆς ὁμολογῆσαι τὰς
ἀμαρτίας σου» (Σαράχ. 4, 3).
6. Σολομῶν.— «Τὸς ἐκπαιδύσας σοφίαν ἐξαγαγεῖ ὁ

Θεός » (Σαλμ. 4, 11). — « Κόσμος, ἀγάπησα εὐφροσύνην οὐκ οὐκ σου καὶ τόπον σιγῆς δόξης σου » (Ψαλμ. 25, 8).

7. Ἡ διαθήκη τοῦ βασιλείου. — « Ὁσὶν ἀπόλλυται καὶ φρονίμως . . . λόγος δὲ λυπηρὸς ἐγείρει ἀρχαί » (Παροιμ. 15, 1).

8. Ἡ ὑπακοή τοῦ Χριστοῦ. — « Ὁ πιστεύσας σωθήσεται » (Μάρκ. 16, 16). — « Νῦν ἀπολύεις τὸν δούλόν σου, Δέσποτα, κατὰ τὸ ῥημά σου ἐν ἐλπίδι » ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, ὃ ἡγάπησας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἔθνων καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραὴλ » (Λουκ. 2, 29) — Ἀνάγνωσις Εὐαγγελίου Λουκ. 2, 22—40.

9. Ἰωάννης ὁ βαπτιστής. — « Μετανοεῖτε » ἡγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν » (Ματθ. 3, 2). — « Παιδεύσατε καρπὸς ἁγίους τῆς μετανοίας » (Ματθ. 3, 8). — Ἀνάγνωσις Εὐαγ. Ματθαίου 3, 1—12.

10. Ἡ βαπτισμὸς τοῦ Κυρίου. — « Ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθὲς σωθήσεται » (Μάρκ. 16, 16). — « Ἐν ἰουδαίᾳ βαπτισθόμενον σου, Κόσμε . . . » (ἀποκάλυψις). — Τὸ ῥ. ἄρθρον τοῦ Συμβόλου τῆς πίστεως. — Ἀνάγνωσις Εὐαγγελίου Ματθ. 3, 13—17.

11. Ὁ θάνατος τοῦ Ἰωάννου. — « Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτείνοντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δύνασθαι σώσαι » (Ματθ. 10, 28). — « Μακάριοι οἱ διδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης ὅτι αὐτοὶ ἔσονται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν » (Ματθ. 5, 10). — Ἀνάγνωσις Εὐαγγελίου Ματθ. 14, 1—12.

12. Οἱ περασμοὶ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῇ ἱερῇ. — « Τηγεοῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ ἐμπίσῃτε εἰς πειρασμόν » (Ματθ. 26, 41). — Ἀνάγνωσις Εὐαγ. Ματθαίου 4, 1—12.

13. Ἡ ἐκ τοῦ καὶ ἐκείθεν τῶν ποιοῦντων καὶ ἀγορεύοντων. — « Ὁ οἶκος μου οἶκος προσευχῆς » (Ψαλμ. 134, 2). — « Μὴ νομίξῃτε ποταμὸν τὴν ἐκείθεν » (Α'. Τιμὸθ. 6, 5). — Ἀνάγνωσις Εὐαγ. Ἰωάν. 2, 12—17.

14. Ὁ μυστικὸς δειπνός. — Ἰ. Θεομαρτὴ — Ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τοῦ Καίσαρος — Ἡ ἐκκλήσις τοῦ Πέτρου — Ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τοῦ Ἡρώδου — Ἀνάγνωσις Εὐαγ. Ματθ. 26.

15. Ἡ περικτασίς. — Εὐλογητὸς εἰ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν . . . (ἀποκάλυψις). — Τὸ ῥ. ἄρθρον τοῦ Συμβόλου τῆς πίστεως. — Ἀνάγνωσις Πράξ. τῶν Ἀποστόλων 2, 1—8.

16. Παραβολαί. α) Τὸ ἀπολλυτὸν κρήβητον. — Ἡ ἀπολυτὸν κρήβητον. —

β) Ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστὶ καὶ ὁ μέν. — Ἡ ἀγάπη ἐν τῷ Θεῷ μένει καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ » (Α' Ἰωάν. 4, 16). — Ἀνάγνωσις Εὐαγγ. Λουκ. 15, 1—10.

γ) Ὁ ἄσπετος υἱός. — « Μετανοεῖτε » ποιήσατε καρπὸς ἁγίους τῆς μετανοίας » (Ματθ. 3, 2 καὶ 8). — Ἀνάγνωσις Εὐαγ. Λουκ. 15, 11—32.

δ) Τὸ μέγε δειπνός. — « Ὅστις οὐ βαπτίσῃ τὸν σκωρὸν αὐτοῦ καὶ ἔσται ὁπίσω μου, οὐ δύναται εἶναι μαθητής » (Λουκ. 14, 27). — Ἀνάγνωσις Εὐαγ. Λουκ. 14, 16—23.

ε) Ὁ ἀβροδιάντος πλοῖος καὶ ὁ πτωχὸς Λάζαρος. — « Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες » ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. — « Δυναίει Θεὸς ὁ ἐλεῶν πτωχόν » (Παροιμ. 19, 17). — Ἀνάγνωσις Εὐαγγ. Λουκ. 16, 19—31.

ς) Τὰ ζῆλντα ἐν τῷ ἁγῷ. — « Οἱ δίκαιοι ἐκείθεν φωνοῦν ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν » (Ματθ. 13, 43). — « Ὁ Θεὸς ἀποδοῖσι ἐκάστην κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ » (Ρωμ. 2, 6). — Ἀνάγνωσις Εὐαγ. Ματθ. 13, 24—31, 36—44.

ζ) Ὁ κόσμος τοῦ σινεῖτος. — Ἡ ζῆρυς. —

ὅς ἐν ἐκκαλέσῃ τὸ ὄνομα Κυρίου σωθήσεται » (Ρωμ. 10, 14). — Ἀνάγνωσις Εὐαγγ. Ματθ. 13, 31—36.

Γεωγραφία τῆς ἀγίας γῆς. — Δεσπομενότερα τινὰ περὶ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ πόλεων τῆς Παλαιστίνης καὶ τῶν ὁρίων χωρῶν αὐτῆς Ἀραβίας, Αἰγύπτου καὶ Μεσοποταμίας ἀφ' ὧν καὶ ἰδιότητες τῆς Παλαιστίνης, ἐξισομενῶν τινὰ περὶ τῶν κατοικῶν καὶ τῶν ποιόντων αὐτῆς.

ΟΙ Κ. Κ. ΤΥΠΑΛΛΟΣ, ΚΑΡΑΠΝΟΣ, ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΤΖΑΝΕΣ

ΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΟΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Ὁμολογῶν ἐν τῇ βουλῇ ὁ κ. Γ. Τυπάλλος Κοζῆς ὡνόμασε τὸν μητροπολίτην Ἀθηνῶν ἀρχηγὸν τῆς Ἐκκλησίας.

Διακρίτων αὐτῶν ὁ κ. Καραπνός εἶπε: Δὲν εἶνε ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ κ. Τυπάλλος προσέθηκε: Τῆς Ἑλληνικῆς.

Ὁ κ. Καραπνός ἀντεῖπε: Μήτε.

Ὁ κ. Παπαμιχαλόπουλος προσέθηκεν: Ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἶνε ἡ Ἱερὰ Σύνοδος.

Ὁ δὲ κ. Τζάνης ἐπεῖπεν: Ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησίας εἶνε ὁ Ἰησοῦς Χριστός.

Τίς ἔχει τὸ δίκαιον ἐν μέσῳ τῆς τῆς αὐτῆς ἀντιλογίας τῶν κυρίων βουλευτῶν; Πάντες καὶ οὐδείς.

Αἶαν ἐξήμωσαν τὸ σχῆμα τοῦτο τοῦ λόγου θέλει φανῇ ἴσως εἰς τινὰς καὶ ἡμῶς εἶνε λίαν ἀλγυδός.

Ἐχει δίκαιον ὁ κ. Τζάνης, ὅταν λέγῃ δι' ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησίας εἶνε ὁ Ἰησοῦς Χριστός διότι αὐτὸς πράγματι εἶνε τῆς Ἐκκλησίας πῦξ ὁ πρῶτος ἱερεὺς αὐτὸς εἶνε τὸ πρῶτον αὐτῆς θεμέλιον, παρὰ τὸ ὅποσον ἄλλο οὐδεὶς δύναται θεῖναι αὐτὸς εἶνε ἡ κεφαλὴ, ὑπὲρ τὴν νατὶν θεῖναι αὐτὸς εἶνε ἡ κεφαλὴ, ὑπὲρ τὴν νατὶν καὶ παρὰ τὴν ὅποσον οὐδεὶς δύναται νὰ ὑψωθῇ. Ὑπὸ τὴν ἀπόλυτον λακὸν ἐννοίαν ἐξαιρουμένου τοῦ πράγματος, οὐδεὶς εἶνε ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησίας, καθόλου καὶ αὐτὸς νοουμένης, πλην τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καθόλου δὲ Ἐκκλησίαν δύναται τις νὰ νοήσῃ τὸ σύνολον πασῶν τῶν ψυχῶν ὅσαι ἐπίστευσαν, πιστεύουσι καὶ πιστεύσουσι ἐν παντὶ χρόνῳ εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν καὶ ὅσαι ἐπαῖξαν, πράττουσι καὶ πράξουσι συμφώνως πρὸς τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ. Τοῦ συνόλου τοῦτο τῆς Ἐκκλησίας, ἥτοι τῶν ἐν οὐρανῷ τετελειωμένων πνευμάτων, τῶν ἐπὶ γῆς στρατευομένων πιστῶν καὶ πᾶντων τῶν μελλόντων νὰ στρατευθῶσι καὶ τελειωθῶσι, τῆς ὑπὸ τοιαύτην ἀπόλυτον ἐννοίαν νοουμένης Ἐκκλησίας ἀπλότος ἀρχηγός εἶς καὶ μόνος εἶνε, ὁ Ἰησοῦς Χριστός ὥστε κατὰ τοῦτο ἔχει δίκαιον ὁ κ. Τζάνης.

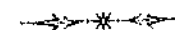
Ἐχει δίκαιον καὶ ὁ κ. Παπαμιχαλόπουλος, ὅταν λέγῃ δι' ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἶνε ἡ Ἱερὰ Σύνοδος διότι, κατὰ τὸν κρατοῦντα σήμερον ἐν Ἑλλάδι καταστατικὸν νόμον, ἡ Ἱ. Σύνοδος ὀνομάζεται ἀνωτάτη ἐκκλησιαστικὴ τῆς Ἑλλάδος ἀρχή, καὶ εἶνε πράγματι τοιαύτη διοικητικῶς καὶ δικαστικῶς. Ὡστε ὅχι ὑπὸ ἀπόλυτον καὶ καθολικὴν ἐποψίν, ἀλλ' ὑπὸ ἐποψίν σχετικὴν καὶ περιορισμένην, ὅσον ἀφορᾷ θελαδὴ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος μόνον διοικητικῶς καὶ δικαστικῶς, ἡ Ἱ. Σύνοδος δύναται νὰ κληθῇ ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὑπὸ τὴν ἐποψίν ταύτην ἔχει δίκαιον καὶ ὁ κ. Παπαμιχαλόπουλος.

Ἐχει δίκαιον καὶ ὁ κ. Τυπάλλος νὰ ὀνομάζῃ τὸν μητροπολίτην Ἀθηνῶν ἀρχηγὸν τῆς Ἐκκλησίας, ἀφ' ἑνὸς μὲν, διότι πᾶς ἀρχιερεὺς εἶνε ὁ ἀνώτατος τῆς ἐπισκοπικῆς αὐτοῦ Ἐκκλησίας ἀρχηγός, ἀφ' ἑτέρου δὲ, διότι ὁ Μητροπολίτης Ἀθηνῶν εἶνε πρόεδρος ἐν τῇ συνόδῳ, ἡ δὲ σύνοδος ἡ ἀνωτάτη ἐν τῇ κράτει ἐκκλησιαστικὴ ἀρχή, ἐντεῶν δὲ ἡ ἀρχιερεὺς Ἀθηνῶν ἔχει τὴν ἀρχηγίαν μεταξὺ πάντων τῶν ἱεραρχῶν τῆς Ἑλλάδος, δυνάμενος διὰ τοῦτο καὶ ἀνώτατος ἀρχηγός τῆς Ἐκκλησίας νὰ κληθῇ, ὅχι ὑπὸ καθολικὴν ἐποψίν, ἀλλὰ μόνον τοπικῶς, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, οὔτε ἀπολύτως, ἀλλὰ μόνον ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἄλλους τῆς Ἑλλάδος ἀρχιερεῖς, ἀπαρῶντα καλῶς καὶ ὁ πρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου καλεῖται ἀνώτατος τῆς δικαιοσύνης λειτουργός ὥστε ὑπὸ τὴν ἐποψίν ταύτην ἔχει δίκαιον καὶ ὁ κ. Τυπάλλος.

Ὁμοίως καὶ ὁ κ. Καραπνός, εἰπὼν ὅτι ὁ μητροπολίτης δὲν εἶνε ἀρχηγός τῆς Ἐκκλησίας μήτε τῆς Ἑλληνικῆς, ἔχει δίκαιον καὶ αὐτός, καθὼς καὶ ὁ κ. Τζάνης, ὑπὸ ἀπόλυτον ἐννοίαν νοουμένου τοῦ ἀρχηγού.

Κατὰ τοῦτο λοιπὸν ἔχουσι πάντες δίκαιον ἄλλα κατὰ τί ἔχουσιν ἄδικον; Ἐχουσι καὶ ἄδικον, καθότι ἡγεῖραν ἀντιρρήσεις καὶ ἀντιλογίας ἐπὶ ἐννοίᾳ φυσικῶτα συμβιβαζομένων, ἐπὶ τῶν ὅποιων μόνον ἐκ μονομεροῦς ἀντιλήψεως δύναται νὰ χωρήσῃ ἐναντιότης καὶ σύγκρουσις.

Ὑπὲρ δὲ τὰς προσωπομαίας καὶ τοὺς τίτλους τὸ οὐσιωδέστατον πέντιον εἶνε τοῦτο, ὅτι ὁ ἔχων τὸ ὑψηλότερον τῶν ἀξιωματίων, καὶ εἰς τὰς ἄλλας ἀρχάς, μέγιστα δὲ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἔχει τὴν μεγαλειτέραν εὐθύνην καὶ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὀφείλει νὰ ἐργασθῇ μετὰ τῆς μεγίστης μετριοφροσύνης καὶ τοῦ ὑψίστου ζήλου ἔχων πάντοτε ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ ὑψίστη ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀρχή εἶνε καὶ ἡ ἐργωδέστερα τῶν διακονῶν διότι ὁ πρῶτος ἐν αὐτῇ ἐγένετο πάντων ἐσχατος καὶ εἶπεν ὅτι οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ἡ τήρησις τῆς Κυριακῆς.

Ἀπὸ τῆς παρελθούσης κυριακῆς ἐγένετο ἐν Ἀθῆναις ἐν βῆμα πρὸς κατάπαισιν τῶν βιοποριστικῶν ἔργων κατὰ τὴν ἐγὼν ταύτην ἡμέραν. Πλείστοι τῶν ἐμπορῶν συμφώνησαν ὑπογράφαντες κοινὴν ἔγγραφον νὰ μὴ ἀνοίγωσι πλὴν κατὰ τὰς κυριακὰς τὰ καταστήματα αὐτῶν. Καταγράφαντες τὸ μέτρον τοῦτο εὐχόμεθα νὰ καταστῇ γενικὴν καὶ διαρκῆ καὶ νὰ προαγάγῃ εἰς τὴν τήρησιν τῆς κυριακῆς συμφώνως πρὸς τὸν εὐαγγελικόν νόμον, καθ' ὃν δὲν πρέπει μόνον νὰ κλείωνται τὰ καταστήματα, ἀλλὰ καὶ τὰ καφετεῖα, ἀλλὰ καὶ τὰ οἰνωπώεα, ἀλλὰ καὶ τὰ θίατρα, οἱ δὲ πολλοὶ νὰ διέκωνται τὴν ἡμέραν αὐτῶν εἰς τὰς ἐκκλησίας. εἰς τὰ κυριακὰ σχολεῖα, εἰς τὰς οἰκογενεῖάς των, εἰς περιπάτους πρὸς ἀνέφευκτον, εἰς πλήρωσιν τῶν θρησκευτικῶν τῶν καθηκόντων, εἰς μελέτην τῶν λόγων καὶ τῶν ἔργων τοῦ Θεοῦ, εἰς ἀγαθοεργίαν.

Τὴν τήρησιν τῆς κυριακῆς περὶ πολλὰ ποιῶνται ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Ἑλβετίᾳ καὶ Ἀμερικῇ καὶ εἰς τὰ ἄλλα τῶν διαμαρτυρομένων ἔθνη. Ἐν Ἑλβετίᾳ ὑπάρχει ἐταιρία πρὸς τήρησιν τῆς κυριακῆς ἐκδίδουσα πρὸς τοῦτο καὶ ἴδιον περιοδικόν, ἐν ᾧ καταδεικνύνται τὰ ἀγαθὰ ἀποτελέσματα τὰ ἐκ τῆς τηρήσεως τῆς κυριακῆς προερχόμενα καὶ ὑπὸ πνευματικὴν καὶ ὑπὸ δίκην ἐποψίν. Τῆς ἐταιρίας ταύτης ἐπίτιμα μὴ ἀνηγαγεῖν ἔσχατος ὁ πρόεδρος τῆς δημοκρατίας τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς καὶ ὁ ἀρχηγός τῆς ἐν Ἀγγλίᾳ ἀντιπολιτείας π. Γλάδστον. Ἐχομεν ἐν ὅψει ἡμῶν τὰς ἐπιστολάς αὐτῶν, δι' ὃν ἀποδεχόμενοι τὴν ἐκλογὴν τῶν συνηγορούντων ὑπὲρ τῆς τηρήσεως τῆς κυριακῆς. Καὶ τὸ ἐν Βερολίνῳ συγκληθὲν ἔσχατος ὁπὸ τοῦ ἀνταρκτόρος τῆς Γερμανίας διεπρὸς ἀντιθέριον πρὸς σύμφων ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν κοινωνιστῶν ἐνέκρινεν δι' ἐπὶ ἀνακοφίαν τῶν ἔργων πρέπει καὶ πάντα τὰ ἐργασίαι νὰ καταπαύσινται ἐργασίας των καὶ ὅτι πρέπει νὰ ληφθῶσι νομοθετικὰ μέτρα πρὸς τήρησιν τῆς Κυριακῆς. Καλῶς ἔπραξαν οἱ ἐν Ἀθῆναις ἐμποροῦντες ἀλλοὶ ἐνεργήσαντες ὅπως ἔχουσι καὶ αὐτοὶ μίαν ἡμέραν ἀναπαύσεως. Καὶ τὰ κτήρη αὐτὰ ἀναπαύονται, διατὶ ὅχι καὶ οἱ δυστυχεῖς ἐργάζονται; Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ προσεχεῖ νύκτι βουλὴ πρέπει νὰ καταβληθῇ ἐνέργεια, ὅπως ληφθῇ νομοθετικὴν πρὸς τήρησιν τῆς κυριακῆς μέτρον. Ἡ δὲ Ἐκκλησία καὶ πάντες οἱ ἀρεῖοι πρέπει νὰ φροντίσωσι ὥστε κατὰ τὴν κυριακὴν νὰ γίνῃται τακτικὴ διδασκαλία καὶ εἰς τὰς Ἐκκλησίας καὶ εἰς τὰς σχολαῖς τοῦ λαοῦ πρὸς ἡθικὴν αὐτοῦ μόρφωσιν. Εὐχόμεθα τὸ πρῶτον πρὸς τήρησιν τῆς κυριακῆς βῆμα νὰ εἰσαγάγῃ τὸ ἔθνος ἡμῶν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀκριβοῦς χριστιανικῆς τηρήσεως τῆς κυριακῆς.

Ἐφ' ἡμεῖς τῆς θείας λειτουργίας καὶ τῶν λοιπῶν μυστηρίων Ἡ πρῶτος αὕτη κατηγορήθη ὁπὸ τινος ὡς παχυλὴ ἀμάθεια κα-

κῶς ὅμως διότι ἐν τῇ Θεῖᾳ λειτουργίᾳ τὸ πᾶν εἶναι ἢ προσφορά τῆς ἀναιρέατον θυσίας, καὶ πᾶσαι αἱ ἐκείναι καὶ πᾶς ὅμιλος περιγράφεται περὶ τὸ μυστήριον τοῦτο, ὡς ἡ περιγραφή τοῦ κύκλου περὶ τὸ κέντρον αὐτοῦ· οὕτω δὲ ἀδύνατον νὰ ἐξηγηθῇ τις τὴν Θεῖαν λειτουργίαν, χωρὶς νὰ ποιηθῇ λόγος καὶ περὶ τοῦ μυστηρίου τῆς ἁγίας εὐχαριστίας καὶ νὰ ἐξηγηθῇ αὐτό· ἐπομένως δὲ μετὰ τὴν ἐξηγήσιν τῆς Θεῖας λειτουργίας δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἀκολουθεῖ ἡ ἐξηγήσις καὶ τῶν λοιπῶν μυστηρίων, χωρὶς διὰ τοῦτο νὰ ἀρνηθῇ.

— Ἡ *Ἑρμηνεία τῆς ἐπεὶ γ γ λ μ α*. Ὑπὸ φράσιν ταύτην ἐννοεῖται τις ἐξουτελιστικὴ τῆς θεωρίας, ὑποβιβαστικὴ ἐπὶ ἐξουτείας εἰς ἀπλοὺς ἐπαγγέλματα. Αὐτὸ ἔχει ὅμως δίκαιον. Ἡ λέξις ἐπαγγέλμα σημαίνει κυρίως ἐπαγγελίαν, ὑπόσχεσιν, καὶ ἐν τῇ σημασίᾳ ταύτῃ ἀπαντᾷ ἐν τῇ ἐπαγγελίᾳ (Πέτρος Β. 1, 4 καὶ 4, 13). Ἐντεῦθεν ἐπαγγελμία ἐκλήθη καὶ τὸ ἔργον, ὅπερ ἐπαγγέλλεται τις ὅτι ἐργάζεται. Τὴν ἐπαγγέλλεται ὁ ἑρμηνεύς; Ὅτι εἶναι λειτουργὸς τοῦ Ἑσώτου, οὐκ, προσφέρει τὴν ἀνάγκαν τοῦ ἁγίου. Ἐκείνοι τὸν παρορριζοῦν διὰ τὸς ἀμαρτίας τοῦ λαοῦ ἀνάστατον κριτὴν, ὅτι παρέχει τὴν γνώσιν τῆς σωτηρίας εἰς τοὺς ἀγνοῦντας καὶ πλανωμένους, οὐκ διὰ τοῦ βίου αὐτοῦ καὶ τοῦ παροδύγματος αὐτοῦ, ὡς ἡθικῶν ἄλλος τὴν τρέφουσαν εἰς ἡθικὴν ἐκλογὴν κοινωνίαν. Αὐτὸς εἶναι αὐτὸς ἡθικὸς ἐπαγγέλμας τοῦ ἁγίου, καὶ ὑπὸ τὴν ἐννοίαν ταύτην, ἣτις εἶναι καὶ ἡ κυρία τῆς λέξεως σημασία, ἡ ἐρμηνεύτης δίδεται νὰ κληθῇ ἐπεὶ γ γ λ μ α ἑρμηνεύς, χωρὶς διόλου νὰ ἐξουτελισθῇ. Εἰς τὴν συνήθη τῆς σημερινῆς ἐννοίαν ἡ λέξις ἐπεὶ γ γ λ μ α σημαίνει χειρωναξίαν, ἔργον βιοπορισμοῦ, ἀλλ' οὐδένα χειρωναξία λέγεται ἐπεὶ γ γ λ μ α. Ὡστε ἡ προσωνυμία αὕτη, ἐπειδὴ καὶ γραμμικὴ εἶναι καὶ ἡθικὴν ἐννοίαν ἔχει καὶ μετὰ προσδιορισμὸν ἑρμὸς ἐκφράζεται, οὐδ' αὖτως ἐξουτελλέει τὴν θεωσίαν, τὴν ὁποίαν ἀδελφὸς δίδεται τις νὰ κληθῇ ἐπεὶ γ γ λ μ α. Πᾶσι ἐξουτελλέει τις τὴν θεωσίαν; Ὅσον παρέχῃ τὸ ἀξίωμα τοῦτο εἰς ἀνάξιν, ὅσον φέρῃ, ἀνάξιν αὐτοῦ ὢν, τὸ ἑρμὸν τοῦτο ἀξίωμα, καὶ ὅταν προσηλακίῃ παρὰ τὸ ἡθικὸν καὶ τὸ δίκαιον τοῦ ἔχοντος τὸ ἡθικὸν τοῦτο ἀξίωμα.

— Ἐν τῇ «Νέῃ Ἡμέρᾳ» Τεργέστης ὁ κ. Γ. Σκαλτσούνης ἐδημοσίευσεν ἐν ἑσπ. φέλλοις 808 καὶ 809 περισπυδαστον ἄρθρον περὶ τῶν ἐν Κρήτῃ ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων. Εἰς τὸν ἄρθρον τοῦτον, ὡς γνωστόν, ἀφίεται ἡ σύνταξις τῆς νομοθεσίας περὶ ὁργάνων τῶν δημοσίων τῆς Κρήτης ἀρχῶν. Τὴν χάριν τοῦ σπουδαίου τούτου ἔργου μετάβασιν τοῦ εἰς Κρήτην καὶ τοῖς λόγους δι' ὧν ἀπέκρινε τὰ παρανομιὰς προσκείμενα εἰς ἐκπλήρωσιν τῆς ἐπιστολῆς τοῦ καὶ τὸς περὶ Κρητῶν καὶ Κρήτης ἐντυπώσεις τοῦ ἐκτίθησιν ὁ κ. Σκαλτσούνης μετὰ πολλῆς χάριτος εἰς τὸ εἰρημένον ἄρθρον τοῦ.

— Ἐν τῇ αὐτῇ ἐφημερίδι δημοσιεύεται βιβλιοκρισία περὶ τῆς Διεκδόσεως τῆς τοῦ Πατριάρχου λειτουργίας

τῆς διατηρηθείσης ὑπὸ τοῦ Σολλόγου τῆς «Ἀναπλάσεως». Κατὰ ταύτην ἡ διέκδοσις τῆς λειτουργικῆς λειτουργίας εἶναι γυναικὶ ἐπὶ δύο καὶ ἑπτάκινα αἰώνων καὶ ἐκδομένη μετὰ καὶ ἄλλων πολλῶν εἰς ὁμοῦ μίαν τὴν ὁμοίαν δὲ ἐν Πατριαρχίᾳ τῶν 1613 καὶ τῶν 1676.

— Ἀναγνωσάμενος ἡ Πατριαρχικὴ βιβλιοθήκη Κωνσταντινῆς ὑπὸ τὴν διεσπασμένην περιουσίαν ἐπιτοπῆς προσδιορίσθη ἐπὶ τῶν αἰβ. μηχανοπολίων Ἡρακλίου κ. Γεωργίου. Ὁ ἔχων τὴν ποιήσασθαι διακρίσιν εἰς ἀριστοτελείαν οὐρανίαν ἢ χειρογράφων παρακαλεῖται νὰ πύμπῃ ταῦτα εἰς τὴν Πατριαρχίαν.

— Ἡ «Ἀνατολή» ἀναγγέλλει ὅτι ἡ πρὸς τὸν διαγινώσκοντα τὸν μηχανοπολίτην Πατριάρχον Γρηγόριον εἰδικὴν ἐπὶ ἀλλοθίᾳ καὶ ὅτι ὁ ἐκείνους ἀρχιμανδύτης κ. Ν. Παγίδης καὶ ὁ ἀσκητήτης κ. Γ. Τρόσκας δίδονται νὰ μεταβῶναι πρὸς τοῦτον. Ἐν ἀναστροφῇ εἰς τὸ ἀριστοτελεῖν τῆς θεωρίας ἑρμὸς Παγίδης καὶ εἰς τὸ φέλλον τοῦ «Εκκλησιαστικοῦ Ἀρχιεπισκόπου» τῆς 26. Σεπτεμβρίου 1887. Πᾶσι καλεῖται καὶ ἡμεῖς τὴν ἐν Πατριάρχῳ ἐκτίσασθαι ἀρχιμανδύτην τὸν ἀσκητήν εἰς τὴν ἐκείνους ἀρχὴν χωρὶς τῆς ἐκείνους. Πατριάρχῳ δὲ καὶ τῇ «Ἀνατολῇ» τὴν παροδύσιν ἐν πρὸς τὴν αὐτὴν τὸ χωρὶς τοῦ ἐπαγγέλματος δι' ὃν αὐτοὶ ἐκτίσθαι εἰς τὸν αὐτὸν τὴν διδασκίαν τῶν ἡθικῶν ἢ ἐξουτείας ἐπὶ ἀνάξιν τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας, ὡς ἀνατίθεται.

— Αὐτὸς τὸν ἀριστοτελεῖν αὐτοῦ ἀρτίονος ἡμεῖς, κατὰ τὴν διακρίσιν εἰς τὸν ἑρμὸν Σκαλτσούνῃ δρ. 2000.

— Χ—

(1) λαμβάνων τὸ πᾶν καὶ παρακαλεῖται νὰ προσκτετῇ ἐκτελεστικῶς τὴν συνδρομὴν τοῦ.

— Χ—

Δ Ο Ρ Ε Α

ΕΙΣ ΤΟ ΤΑΜΕΙΟΝ ΤΟΥ ἈΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ.

Ὁ ἐκτελεστικὸς προστάτης τῆς ἐκκ. κοινότητος ἐν Βασιλῇ κ. Δημήτριος Τίτοκαρδῆς ἐπέμψεν εἰς τὸ ἄνω ταμεῖον φρ. χρ. 50.

Ἐπιμελεῖς τοῦ ἀρχιεπισκόπου Μαντινέας κ. Θεοκλήτου συνιλέγησαν διὰ τὸ αὐτὸ ταμεῖον δρ. 62.

— Χ—

Οἱ κκ. συνδρομηταὶ Σύνοδος παρακαλοῦνται νὰ καταβάλωσι τὰς συνδρομὰς αὐτῶν εἰς τὸν ἀδελφὸν ἀριστοτελεῖν ἡμῶν κ. Γ. Κατῶν καὶ Σκρ. ἐπὶ ἀποδείξει ἐπαρρησιασμένη ὑπὸ τοῦ κ. ταμίου τοῦ Σολλόγου. Εἰς τὸν κ. Κατῶν παρακαλεῖται νὰ καταβάλῃ τὰς συνδρομὰς, ὡς ἔχει εἰσπραξίει, καὶ ὁ κ. Α. Στεφανόπουλος.

Υπόμνη Α. Κολλωκάκη καὶ Ν. Τριανταφύλλου

— Κτίσθαι τοῦ ἀρχιεπισκόπου. —